

386-160

ORIGINAL DOCUMENTS IN SAFE

Case No. 386

Date of filing: 15/3/91

** AWARD - Type of Award Award
 - Date of Award 15 mar 91
 _____ pages in English 68 pages in Farsi

** DECISION - Date of Decision _____
 _____ pages in English _____ pages in Farsi

** CONCURRING OPINION of _____
 - Date _____
 _____ pages in English _____ pages in Farsi

** SEPARATE OPINION of _____
 - Date _____
 _____ pages in English _____ pages in Farsi

** DISSENTING OPINION of _____
 - Date _____
 _____ pages in English _____ pages in Farsi

** OTHER; Nature of document: _____

 - Date _____
 _____ pages in English _____ pages in Farsi

IRAN-UNITED STATES CLAIMS TRIBUNAL

دیوان داری دعاری ایران - ایالات متحدہ

AWARD

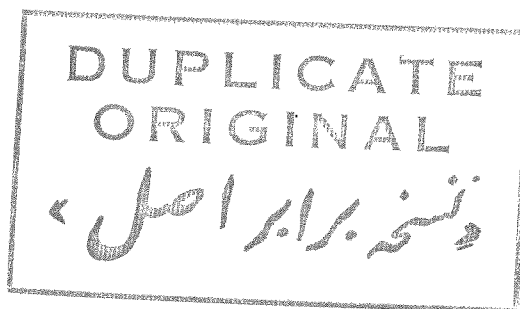
Case No. 386

Chamber One

پرونده شماره ۳۸۶

شعبه یک

حکم شماره ۵۰۷-۳۸۶-۱

IRAN-UNITED STATES CLAIMS TRIBUNAL	دیوان داری دعاری ایران - ایالات متحدہ
FILED	ثبت شد
DATE	15 MAR 1991
	تاریخ ۲۴ / ۱۲ / ۱۳۶۹

جنرال الکتریک کامپنی ،

از جانب ارکرافت انجین بیزنس گروپ متعلق به خود،

خواهان،

- و -

دولت جمهوری اسلامی ایران ،

سازمان صنایع نظامی ،

صنایع هواپیمایی ایران ،

بانک مرکزی ایران ،

خواندگان.

 حکم

حاضران:

از جانب خواهان:

آقای جوزف پی. گریفین،

آقای مارک ان. براوین،

وکلاي خواهان،

آقای فرانک ان. آیدن،

آقای جان سی. سهویر،

نمایندگان جنرال الکتریک کامپنی.

از جانب خواندگان:

آقای محمد کریم اشراق،

نماینده رابط دولت جمهوری اسلامی ایران،

آقای علی حیرانی نوبری،

قایم مقام نماینده رابط،

آقای محمد حسن بردبار،

مشاور حقوقی نماینده رابط،

آقای کر معلی کامیستانی،

دستیار نماینده رابط،

آقای سید هادی حسینی،

مشاور حقوقی سازمان صنایع نظامی،

آقای سید احمد قرشی

مشاور مالی سازمان صنایع نظامی،

آقای محمد علی به آبادی،

آقای حسین علی فرزاد،

نمایندگان بانک مرکزی ایران.

سایر حاضران:

آقای مایکل اف. رابوین،

قایم مقام نماینده رابط دولت ایالات متحده امریکا.

فهرست مطالب

شماره بند

۱	اول - جریان رسیدگی
۱	الف - خلاصه گردش کار پرونده
۴	ب - ایرادات شکلی
۴	۱ - تغییرات در خواسته مورد ادعای خواهان
۷	۲ - ادعاهای متقابلی که با تاخیر به ثبت رسیده
۱۱	دوم - صلاحیت
۱۱	الف - تابعیت
۱۱	۱ - خواهان
۱۴	۲ - خواندگان
۱۸	ب - واگذاری ادعا
۲۱	سوم - ماهیت
۲۲	الف - قرارداد توزیع
۲۲	۱ - شرح ماقوع
۲۴	۲ - اظهارات طرفین
۳۰	۳ - ادعاها
۳۰	الف - نتیجه‌گیریهای دیوان
۴۵	ب - خسارات
	(۱) - اقلامی که به صنایع هواپیمایی تحویل
۴۶	اما بهای آنها پرداخت نشده است
	(۲) - خسارت اجناسی که در جریان عادی
	داد و ستد به مشتریان دیگر فروخته شده
۵۲	است

	(۳) - خسارات ناشی از فروش با تخفیف کالا
۵۶	به مشتریان دیگر
۶۱	(۴) - خسارت اقلام فروخته نشده
۶۷	(۵) - خسارات تبعی
۷۰	(۶) - تخفیفهای جزئی و کلی غیر متعلقه
۷۲	(۷) - پیشپرداختهای تخصیص نیافته
۷۶	(۸) - حکم اعلامی
۸۰	۴ - ادعاهای متقابل
۸۱	ب - قرارداد تعمیر
۸۱	۱ - شرح مآوقع
۸۴	۲ - ادعاها
۸۵	الف - مبالغی که صورتحساب آنها صادر شده است
۸۹	ب - هزینه‌های تعمیر که صورتحساب آنها صادر نشده است
۹۴	ج - هزینه‌های انبارداری و نگهداری
۹۶	۳ - ادعای متقابل
۹۸	ج - قرارداد خدماتی نمایندگان
۹۹	۱ - شرح مآوقع
۱۰۴	۲ - ادعا بابت خدمات
۱۰۵	الف - صورتحسابهای پرداخت نشده
۱۰۷	ب - مبالغی که صورتحساب آنها صادر نشده است
۱۱۰	۳ - ادعای هزینه مراجعت [نمایندگان خدماتی]
۱۱۲	۴ - ادعاهای متقابل

۱۱۳

الف - صلاحیت

۱۱۸

د - بهره

۱۱۹

ه - هزینه‌های دادرسی

۱۲۱

و - حکم

اول - جریان رسیدگی

الف - خلاصه گردش کار پرونده

۱ - خواهان، جنرال الکتریک کامپنی ("جنرال الکتریک" یا "خواهان") سازنده موتورهای هواپیما، دادخواست خود را در تاریخ ۲۸ دیماه ۱۳۶۰ [۱۸ ژانویه ۱۹۸۲] به ثبت رساند. وی بابت نقض ادعایی یک قرارداد توزیع، یک قرارداد تعمیر و یک قرارداد خدماتی نمایندگان، منعقد با صنایع هواپیمایی ایران ("صنایع هواپیمایی" یا "خوانده") مطالبه خسارت کرده و هزینه‌های خارج کردن نمایندگان خدماتی خود را از ایران، خواستار شده است. جنرال الکتریک همچنین خواستار صدور حکم اعلامی براءت از پاره‌ای مسئولیتهای احتمالی تحت ضمانتنامه‌های بانکی و اعتبارات اسنادی می‌باشد. در تاریخ استماع پرونده، خواسته مورد تقاضای جنرال الکتریک سوای بهره و هزینه‌های دادرسی کلاً به -/۷۶۷،۱۹۹،۱۱ (۱) دلار بالغ می‌شد.

۲ - خواندگان، دولت ایران ("ایران")، صنایع هواپیمایی، سازمان صنایع نظامی و بانک مرکزی ایران ("بانک مرکزی") هر یک جداگانه لوائح دفاعی به ثبت رسانده‌اند. صنایع هواپیمایی دعاوی متقابلی بر مبنای قرارداد توزیع و قرارداد تعمیر مطرح ساخته است. دعاوی متقابلی نیز در رابطه با دیون ادعایی مالیاتی و بیمه اجتماعی جنرال الکتریک مطرح گردیده است.

۳ - پس از تبادل لوائح و مدارک کتبی، جلسه استماعی در تاریخهای سوم و چهارم

(۱) منظور از کلیه مبالغ دلاری مورد اشاره در حکم حاضر، دلار امریکاست.

آذرماه ۱۳۶۷ [۲۴ و ۲۵ نوامبر ۱۹۸۸] برگزار شد. آقای کارل - هاینس بوکشتیگل که استعفای وی در تاریخ ۲۴ آذرماه ۱۳۶۷ [۱۵ دسامبر ۱۹۸۸] قطعیت یافت، طبق بند ۵ ماده ۱۳ قواعد دیوان تا صدور حکم در پرونده حاضر شرکت داشته است.

ب - ایرادات شکلی

۱ - تغییرات در خواسته مورد ادعای خواهان

۴ - صنایع هواپیمایی ایراد می‌گیرد که جنرال الکتریک مبنای حقوقی ادعای مبتنی بر قرارداد توزیع را تغییر داده و این امر منجر به افزایش مبلغ خسارت مورد تقاضا برای این ادعا طی جریان رسیدگی شده است.

۵ - جنرال الکتریک در دادخواست خود، بابت چند مورد نقض قرارداد توزیع، خساراتی مطالبه و میزان آن را "حداقل ۰۲/۷۲۶،۷۱۳،۵ دلار" برآورد کرده بود. خواسته دعوا در لایحه استماع جنرال الکتریک که در اول دیماه ۱۳۶۵ [۲۲ دسامبر ۱۹۸۶] ثبت گردید، به میزان قابل ملاحظه‌ای افزایش یافت و ادعا شد که خسارت مورد مطالبه تحت قرارداد مزبور بالغ بر -/۱۰۹،۶۸۳،۱۰ دلار می‌شود. از مبلغ مورد ادعا، ۸/۷ میلیون دلار بر مبنای این فرضیه مطالبه شده است که جنرال الکتریک خود را طبق قوانین نیویورک به عنوان متضرر از "فروش زیر ظرفیت تولید" ("lost volume seller") مستحق دریافت خسارت می‌داند. این فرضیه در لایحه استماع مطرح و بدون هیچگونه تغییری در مبانی موضوعی و حقوقی ادعا به طور کامل در آن لایحه مورد بحث واقع شد. سوای یک تعدیل جزئی در مبلغ مورد ادعا در لایحه معارض تسلیمی در ۲۸ خردادماه ۱۳۶۶ [۱۸ ژوئن ۱۹۸۷]، جنرال الکتریک از زمان ثبت لایحه استماع‌اش دیگر تغییری در موضع خود نداده است.

۶ - ماده ۲۰ قواعد دیوان به طرفها اجازه می‌دهد که دادخواست یا دفاعیه خود را "اصلاح یا تکمیل نمایند، مگر آنکه دیوان داوری اینگونه اصلاحات را به علت تاخیر در انجام آن و یا تبعیض نسبت به طرف دیگر یا به علت هرگونه شرایط و اوضاع و احوال دیگر مصلحت نداند" و به شرط آنکه دادخواست به نحوی اصلاح نشود "که از حیطه صلاحیت دیوان داوری خارج" گردد. استدلال حقوقی مربوط به زیان ناشی از فروش زیر ظرفیت تولید که توسط جنرال الکتریک در لایحه استماع وی مطرح گردیده، مبتنی بر همان سبب دعوایی بوده که در دادخواست اقامه شده است. دیوان نظر داده است که

استدلالات جدید حقوقی کمتر احتمال دارد که موجب بیعدالتی شود و لذا نسبت به آن با مدارای بیشتری عمل می‌شود. معهذاً، دیوان بررسی خواهد کرد که آیا طرف دیگر فرصت پاسخگویی به سند [حاوی اینگونه استدلالات] را داشته و آیا احتمال بیعدالتی وجود دارد یا نه. همچنین طول مدت تاخیر و دلایل آنرا نیز مورد ملاحظه قرار خواهد داد.

بند ۶۸ حکم جزئی شماره ۱-۴۰۹-۳۲۳، مورخ ۱۱ آبانماه ۱۳۶۶ [دوم نوامبر ۱۹۸۷] در پرونده هریس اینترنشنال کامیونیکیشنز اینک و جمهوری اسلامی ایران و دیگران، (چاپ شده در 31,50 Iran-U.S. C.T.R. 17) ("هریس"). اختلاف نظرهایی در این مورد هست که آیا تغییر مزبور در پرونده حاضر، اصلاح به مفهوم مورد نظر ماده ۲۰ محسوب می‌شود یا خیر. لکن در اوضاع و احوال پرونده حاضر، نیازی به تصمیم راجع به این موضوع نیست، زیرا دیوان بر این نظر می‌باشد که حتی اگر تغییر مورد بحث اصلاح یا تکمیل تلقی گردد، موجب بیعدالتی نسبت به خواندگان یا تاخیر در جریان رسیدگی نشده است.

۲ - ادعاهای متقابلی که با تأخیر به ثبت رسیده

۷ - بند ۳ ماده ۱۹ قواعد دیوان مقرر می‌دارد که خواننده می‌تواند "در لایحه دفاعیه خود یا در مراحل بعدی جریان داوری، در صورتی که دیوان تشخیص دهد که با توجه به اوضاع و احوال تأخیر موجه بوده" هرگونه ادعای متقابلی را مطرح نماید. به علاوه، همانطور که هم‌اکنون بحث شد، ماده ۲۰ به هر یک از اطراف دعوی اجازه می‌دهد که تحت اوضاع و احوال معینی در طول جریان رسیدگی، "ادعای خود را اصلاح یا تکمیل نماید".

۸ - در ۱۱ اسفندماه ۱۳۶۲ [اول مارس ۱۹۸۴] صنایع هواپیمایی لایحه‌ای دفاعی به ثبت رساند و در آن ادعاهای متقابلی برای استرداد مبالغ معینی پیش‌پرداخت و تخفیف تحت قرارداد توزیع و نیز برای استرداد پاره‌ای اقلام تحت قرارداد تعمیر، مطرح ساخت. در سوم خردادماه ۱۳۶۳ [۲۴ مه ۱۹۸۴]، خواهان جوابیه و دفاعیه خود را در مورد ادعاهای متقابل ثبت کرد. در هشتم اسفندماه ۱۳۶۳ [۲۷ فوریه ۱۹۸۵]، صنایع هواپیمایی پاسخ به جوابیه و دفاع خواهان در قبال ادعاهای متقابل را به ثبت رساند. در ۲۲ اسفندماه ۱۳۶۴ [۱۳ مارس ۱۹۸۶] صنایع هواپیمایی ادعای متقابل دیگری بر مبنای قصور ادعایی جنرال الکتریک در پرداخت پاره‌ای حقوق بیمه اجتماعی تحت قرارداد خدمات فنی به ثبت رساند. صنایع هواپیمایی توضیح داد که تأخیر در ثبت این ادعای متقابل به علت پیچیدگی موضوع و سنگینی کار سازمان بیمه‌های اجتماعی در تنظیم تعداد کثیری ادعای متقابل بوده که از پرونده‌های مطروح نزد دیوان ناشی شده است. خواهان در لایحه استماع خود که در اول دیماه ۱۳۶۵ [۲۲ دسامبر ۱۹۸۶] ثبت گردید به این ادعای متقابل پاسخ نداد، لکن در لایحه معارضی که در ۲۸ خردادماه ۱۳۶۶ [۱۸ ژوئن ۱۹۸۷] به ثبت رسید، بدان پاسخ گفت. در آن سند، خواهان متذکر شد که ادعای متقابل با تأخیر به ثبت رسیده، ولی ایرادات چندانی به مسموع بودن آن نگرفت. صنایع هواپیمایی

در لایحه معارضی که در ۱۲ مردادماه ۱۳۶۶ [سوم اوت ۱۹۸۷] ثبت کرد، ادعای متقابل دیگری به مبلغ ۸/۵ میلیون دلار بر مبنای نقض ادعایی قرارداد توزیع توسط جنرال الکتریک مطرح نمود.

۹ - ماده ۱۹ قواعد دیوان تاخیر در ثبت دعوی متقابل را در صورتیکه "باتوجه به اوضاع و احوال، تاخیر موجه بوده" باشد مجاز می‌دارد. قاعده مزبور معمولاً در رد ادعاهای متقابلی که بعد از [لایحه] دفاعیه به ثبت رسیده و خوانده علت موجهی برای تاخیر در ثبت آن ارائه نکرده، بکار رفته است. بند ۱۰، حکم شماره ۳-۱۱۲۸۶-۴۵۸ مورخ ۲۹ آذرماه ۱۳۶۸ [۲۰ دسامبر ۱۹۸۹] * در پرونده یونایتد بینتینگ کامپنی و جمهوری اسلامی ایران، چاپ شده در - , - Iran-U.S. C.T.R. (با استناد به ص ۲۱ حکم جزیی شماره ۳-۸۴-۲۷ مورخ ۱۳ اسفندماه ۱۳۶۱ [چهارم مارس ۱۹۸۳] در پرونده آلترا سیستمز اینکورپوریتد و جمهوری اسلامی ایران و دیگران (چاپ شده در 2 Iran-U.S. C.T.R. 100,113). در پرونده حاضر، خوانده توضیح داده است که علت تاخیر وی در ثبت ادعای متقابل راجع به حق بیمه اجتماعی، پیچیدگی موضوع و مشکلاتی بود که سازمان تأمین اجتماعی به دلیل کثرت پرونده‌هایی که در دست اقدام داشت، با آن مواجه بود. گرچه به نظر دیوان این توضیح بیشتر جنبه کلی دارد و پیچیدگی ادعایی موضوع نمی‌توانسته مانع شود که صنایع هواپیمایی ادعای متقابل مزبور را حداقل در تاریخ مقدم‌تری مطرح کند، با اینحال دیوان ادعای متقابل مزبور را به دلیل آنکه موجب بیعدالتی نسبت به خواهان یا تاخیر در جریان رسیدگی نشده است، می‌پذیرد.

۱۰ - ادعای متقابل صنایع هواپیمایی بر مبنای نقض ادعایی قرارداد توزیع توسط جنرال

* [متن فارسی حکم در چهارم اسفندماه ۱۳۶۸ [۲۳ فوریه ۱۹۹۰] به ثبت رسیده است.م]

الکتريک، اولين بار در لايحه معارض وی که در ۱۲ مردادماه ۱۳۶۶ [سوم اوت ۱۹۸۷] به ثبت رسيد، مطرح شد. از نظر تعريف، ادعاهای متقابل جديد را نمی‌توان صحیحاً" بخشی از دفاعیات طرف دعوی در مرحله تسليم لوایح معارض محسوب نمود. لذا، دیوان وفق رویه قبلی خود و باتوجه به تاخیر در ارائه لايحه و بیعدالتی آشکاری که در صورت اجازه ثبت چنین لايحه‌ای متوجه طرف مقابل می‌شود، ادعای متقابل یاد شده را مسموع نمی‌داند. برای مثال بنگرید به: بندهای ۷۰-۵۷ حکم جزئی شماره ۱-۴۰۹-۳۲۳ مورخ ۱۱ آبانماه ۱۳۶۶ [دوم نوامبر ۱۹۸۷] در پرونده هریس (چاپ شده در 17 Iran-U.S. C.T.R. 45-51).

دوم - صلاحیت

الف - تابعیت

۱ - خواهان

۱۱ - خواهان، جنرال الکتريک اصلتا" (۲) و به عنوان محال‌علیه ادعاهای جنرال الکتريک تکنیکال سرویسز کامپنی، اینک ("گتسکو")، شرکت تابعه تماما" متعلق به جنرال الکتريک، ادعاهایی را مطرح ساخته است. ضوابط مقرر توسط دیوان برای اثبات تابعیت امریکایی شرکت‌های ایالات متحده، در دستورهای صادره در پرونده‌های جنرال موتورز و فلکسی ون درج گردیده است. بنگرید به: دستور مورخ ۲۹ آذرماه ۱۳۶۱ [۲۰ دسامبر ۱۹۸۲] در فلکسی - وان لیسینگ، اینک

(۲) بعضی از این ادعاها از فعالیتهای گروه عملیاتی ثبت نشده جنرال الکتريک، موسوم به ارکرافت انجین بیزنس گروپ ("ای.ئی.بی.جی") ناشی می‌شود. لکن دیوان لازم نمی‌داند تابعیت واحد اخیر را جداگانه مورد بررسی قرار دهد، زیرا جنرال الکتريک و "ای.ئی.بی.جی" از یکدیگر استقلال حقوقی ندارند. در بقیه این حکم، فعالیتهای "ای.ئی.بی.جی" و جنرال الکتريک، هر دو به عنوان فعالیتهای جنرال الکتريک قلمداد خواهند شد.

و جمهوری اسلامی ایران ، پرونده شماره ۳۶ ، شعبه یک (چاپ شده در 1 Iran-U.S. C.T.R. 455) ، و دستور مورخ اول بهمن ماه ۱۳۶۱ [۲۱ ژانویه ۱۹۸۳] در جرال موتورز کورپوریشن و دیگران و دولت جمهوری اسلامی ایران و دیگران ، پرونده شماره ۹۴ ، شعبه یک (چاپ شده در 1 Iran-U.S. C.T.R. 3) .

۱۲ - خواهان پرونده حاضر ادله و مدارکی منطبق با الزامات مندرج در آن دستورها ارائه کرده است. در مورد جنرال الکتریک، خواهان گواهی به ثبت رسانده است مبنی بر اینکه آن شرکت از سال ۱۸۹۲ طبق قوانین ایالت نیویورک تشکیل یافته و دایر است. علاوه براین، خواهان صفحات ذیربط آگهی های دعوت به شرکت در مجامع خود و همچنین مدارک دیگری به ثبت رسانده که محرز می دارد در کلیه مواقع مرتبط با دعوی حاضر، متجاوز از نود و نه درصد سهام جنرال الکتریک در اختیار سهامداران ثبت نام کرده ای بوده که در ایالات متحده نشانی [پستی] داشته اند. براین اساس، دیوان متقاعد شده است که جنرال الکتریک تبعه ایالات متحده به مفهوم بیانیه حل و فصل دعاوی است. بنگرید به: حکم شماره ۱-۹۲-۲۹ مورخ ۲۳ اسفندماه ۱۳۶۱ [۱۴ مارس ۱۹۸۳] در پرونده جنرال الکتریک کامپنی و شرکت تولید لوازم خانگی یارس و دیگران . چاپ شده در 2 Iran-U.S. C.T.R. 132 بنابراین، دیوان نسبت به خواهان پرونده حاضر صلاحیت دارد.

۱۳ - در مورد گتسکو، خواهان ادله و مدارکی ارائه نموده که محرز می کند گتسکو از سال ۱۹۶۱ طبق قوانین ایالت دلهور تشکیل یافته و دایر است. سوابق همچنین حاوی ادله ای است که در دستور صادره در جنرال موتورز مقرر گردیده و ثابت می کند که گتسکو شرکت تماما "متعلق به جنرال الکتریک است که خود تبعه ایالات متحده می باشد. لذا، دیوان براین نظر است که گتسکو نیز به مفهوم بیانیه حل و فصل دعاوی، تبعه ایالات متحده است.

۲ - خوانندگان

۱۴ - ادعاهای پرونده حاضر به طرفیت ایران، صنایع هواپیمایی، سازمان صنایع نظامی و بانک مرکزی اقامه شده‌اند.

۱۵ - در رابطه با صنایع هواپیمایی، دیوان متقاعد شده است که آن شرکت یک واحد تحت کنترل دولت ایران می‌باشد. در قرارداد توزیع بین‌المللی که مبنای عمده‌ترین ادعای پرونده حاضر را تشکیل می‌دهد، آمده است که صنایع هواپیمایی "کاملاً" متعلق به دولت شاهنشاهی ایران می‌باشد. علاوه بر این، دیوان نظر داده است که صنایع هواپیمایی "وابسته" به سازمان [صنایع] نظامی ایران [می‌باشد] که خود یکی از سازمانهای [تابعه] وزارت دفاع ملی است. رجوع شود به: ص ۳ حکم شماره ۱۰۳۳۵-۳-۲۳۳، مورخ ۱۸ اردیبهشت ماه ۱۳۶۵ [هشتم مه ۱۹۸۶] در پرونده تئودور لاث و جمهوری اسلامی ایران، چاپ شده در 11 Iran-U.S. C.T.R. 150,151 از اینرو، دیوان نسبت به ادعاهای مطروح علیه صنایع هواپیمایی صلاحیت رسیدگی دارد. همچنین بنگرید به: حکم شماره ۱-۴۸۸-۹۶ مورخ ۲۸ آذرماه ۱۳۶۲ [۱۹ دسامبر ۱۹۸۳] در پرونده پان امریکن ورلد ارویز، اینک و دولت جمهوری اسلامی ایران چاپ شده در 4 Iran-U.S. C.T.R. 205 و حکم شماره ۳-۴۹۹-۵۸ مورخ ۲۳ تیرماه ۱۳۶۲ [۱۴ ژوئیه ۱۹۸۳] در پرونده نشنال آرموتیو کورپوریشن و جمهوری اسلامی ایران و دیگران، چاپ شده در 91 Iran-U.S. C.T.R. 3. خواهان قبول دارد که باتوجه به نتیجه‌گیری بالا، "نیازی نیست که سازمان صنایع نظامی به عنوان خواننده پرونده حاضر تلقی شود".

۱۶ - بانک مرکزی ایران تماماً متعلق به دولت ایران است. دیوان به کرات نسبت به بانک مرکزی احراز صلاحیت کرده است. برای مثال بنگرید به: ص ۹ حکم شماره

۳-۱۰۰-۱۴۲ مورخ ۲۲ تیرماه ۱۳۶۵ [۱۳ ژوئیه ۱۹۸۴] در پرونده هود کوریوریشن و جمهوری اسلامی ایران و دیگران چاپ شده در 7 Iran-U.S. C.T.R. 36,42

۱۷ - بنابراین، به استثنای سازمان صنایع نظامی ایران که نیازی به تعیین وضعیت آن به عنوان یک واحد تحت کنترل نیست، نظر دیوان اینست که نسبت به خواندگان پرونده حاضر صلاحیت دارد.

ب - واگذاری ادعا

۱۸ - ادعاهای سوم و چهارم، از یک قرارداد منعقد بین صنایع هواپیمایی و گتسکو، شرکت خدمات فنی وابسته و تماما" متعلق به جنرال الکتریک، ناشی می‌شوند. گرچه از گتسکو به عنوان خواهان نام برده نشده، اما دیوان متقاعد شده است که تابعیت آن شرکت امریکایی است. بنگنرید به: بند ۱۳ بالا. گتسکو در تاریخ ۲۹ آذرماه ۱۳۵۹ [۲۰ دسامبر ۱۹۸۰] با امضای سندی این ادعاها را به جنرال الکتریک واگذار نمود و جنرال الکتریک براساس این واگذاری، ادعاهای مزبور را مطرح ساخته است.

۱۹ - خواندگان به مسموع بودن این ادعاها ایراد گرفته‌اند. اولین ایراد آنها مبتنی بر قیدی است در قرارداد خدماتی نمایندگان که واگذاری حقوق و تعهدات گتسکو موضوع آن قرارداد را به اشخاص ثالث منع نموده است. دیوان ایراد مزبور را قانع کننده نمی‌یابد. این چنین قیود معمولاً برای حصول این اطمینان در قراردادهای خدماتی گنجانده می‌شود که طرف قرارداد کار مورد تعهد را شخصاً انجام دهد. قیود مزبور ربطی به واگذاری ادعاهای ناشی از قرارداد بعد از انقضای آن ندارد، به خصوص در موردی مثل مورد حاضر که ادعاها به شرکت مادر طرف

قرارداد واگذار گردیده و در مقدمه قرارداد خدماتی نام شرکت مادر مشخصاً ذکر شده است. از اینرو، دیوان نتیجه می‌گیرد که واگذاری ادعاها توسط گتسکو به جنرال الکتریک معتبر بوده است.

۲۰ - ایراد دیگری که خوانندگان مطرح می‌سازند اینست که واگذاری ادعاها به جنرال الکتریک با الزامات صلاحیتی بیانیه حل و فصل دعاوی مبنی بر استمرار مالکیت ادعاها مغایرت دارد. اما، دیوان به کرات نظر داده است که ضابطه مقرر در بند ۲ ماده هفت بیانیه حل و فصل دعاوی «استمرار تابعیت خواهانها را لازم می‌داند نه استمرار هویت آنان را» و واگذاریهایی نظیر مورد حاضر تأثیری بر صلاحیت دیوان نمی‌گذارد. برای مثال بنگرید به: پاراگراف ۲۲، حکم شماره ۲-۹۷-۲۳۲ مورخ ۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۶۵ [دوم مه ۱۹۸۶] در پرونده ریچاد دی. هارزا و دیگران و جمهوری اسلامی ایران چاپ شده در 11 Iran-U.S. C.T.R. 76,84. لذا، دیوان نتیجه می‌گیرد که نسبت به این ادعاها صلاحیت دارد.

سوم - ماهیت

۲۱ - ادعاهایی که مبنای پرونده حاضر را تشکیل می‌دهند، از سه قرارداد جداگانه ناشی می‌شوند. دیوان به این روابط قراردادی و ادعاها و ادعاهای متقابل مربوط به هر یک از آنها به طور جداگانه رسیدگی خواهد کرد.

الف قرارداد توزیع

۱ - شرح مآوقع

۲۲ - عمده‌ترین ادعای جنرال الکتریک مبتنی بر نقض ادعایی یک قرارداد توزیع است که

در ۱۶ فروردین ماه ۱۳۵۵ [پنجم آوریل ۱۹۷۶] با صنایع هواپیمایی منعقد گردید و به مدت سه سال از اول فروردین ماه ۱۳۵۵ تا ۲۹ اسفندماه ۱۳۵۷ [۲۱ مارس ۱۹۷۶ الی ۲۰ مارس ۱۹۷۹] معتبر بود. طبق قرارداد توزیع، صنایع هواپیمایی به عنوان نماینده مجاز پخش بعضی موتورهای هواپیما، قطعات، مواد، ابزار و اجزای ساخت جنرال الکتریک در ایران تعیین گردید. قرار بر این بود که جنرال الکتریک اقلام مورد سفارش صنایع هواپیمایی را برای تأمین موجودی آن شرکت تولید و یا خریداری نماید. فروشهای تحت قرارداد توزیع می‌بایست تابع قیود و شرایط استاندارد فروش جنرال الکتریک باشد که ازجمله مقرر می‌داشت که قانون نیویورک حاکم بر آن فروشها خواهد بود. طبق بند (۱) ج از ماده شش قرارداد توزیع، پرداخت باید

به دلار امریکا و از طریق گشایش و نگهداری اعتبار اسنادی به مبلغ کافی برای تأدیه بموقع کلیه مبالغ قابل پرداخت طبق قرارداد حاضر توسط توزیع کننده به شرکت صورت گیرد. این اعتبار یا اعتبارات اسنادی باید ظرف ۳۰ روز پس از صدور سفارش مربوط افتتاح [و] هرچند یکبار براساس برنامه تحویل سفارشات مربوطه متناسب با مبالغ مورد نیاز اصلاح شود.

۲۳ - قرارداد توزیع به نحو رضایت بخشی توسط هر دو طرف تا زمانی در سال ۱۹۷۸ اجرا گردید. جنرال الکتریک مدعی است که در اجرای سفارشات خریدی که طبق قرارداد مزبور صنایع هواپیمایی صادر کرده و جنرال الکتریک آنها را پذیرفته بود، کالاهایی به ارزش ۶۴ میلیون دلار تولید یا تهیه نموده است. عمده‌ترین سفارشهای خرید، دو فقره سفارش به شماره‌های ۰۱۲۹۷ و ۰۱۲۹۹ بود که هر دو در ۱۴ تیرماه ۱۳۵۶ [پنجم ژوئیه ۱۹۷۷] صادر شده بود. این دو سفارش، جهت محاسبه تخفیف به صورت یک سفارش تلقی شد و کل ارزش آنها پس از مذاکرات مجدد برای منظور کردن تخفیفهای لازم، -/۱۶۶،۵۷۴،۳۸ دلار بود.

۲ - اظهارات طرفین

۲۴ - جنرال الکتریک ادعا می‌کند که صنایع هواپیمایی قرارداد توزیع را از دو جنبه اساسی نقض کرده است. اولاً "جنرال الکتریک استدلال می‌کند که از مارس ۱۹۷۸ به بعد، صنایع هواپیمایی علیرغم "درخواستهای مکرر" جنرال الکتریک برای پرداخت وجه بیشتر، از اقدام به تأمین وجه کافی برای اعتبارات اسنادی جهت پرداخت صورتحسابهای معوق، به طور مداوم قصور ورزید. جنرال الکتریک اظهار می‌دارد که نمایندگان وی در ایران این درخواستها را "طی جلسات مکرر" به اطلاع صنایع هواپیمایی رساندند.

۲۵ - در پاسخ به این اظهار، صنایع هواپیمایی انکار می‌کند که هیچگاه نسبت به تأمین وجه کافی قصور ورزیده باشد و اظهار می‌دارد که جنرال الکتریک برنامه‌های تحویل را که شرط افزایش وجوه مورد نیاز بود، ارائه نکرد. صنایع هواپیمایی ادعا می‌کند که جنرال الکتریک از قصد دائمی وی برای پرداخت وجه آگاه بود و هرگاه تقاضا می‌کرد، صنایع هواپیمایی وجوه اعتبارات اسنادی را به میزان قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌داد و حتی بعد از انقلاب اسلامی نیز اعتبارات اسنادی جدیدی افتتاح کرد. صنایع هواپیمایی مشکلات مربوط به دریافت وجوه را ناشی از قصور جنرال الکتریک می‌داند که اسناد حمل لازم را در موقع مقتضی به بانکها ارائه نمی‌کرد.

۲۶ - دومین تخلف مورد ادعای جنرال الکتریک مربوط است به روش پرداخت که به موجب اعتبارات اسنادی مقرر شده است. اولاً "جنرال الکتریک ادعا می‌کند که صنایع هواپیمایی هنگام افتتاح اعتبارات اسنادی بر شرایط پرداختی اصرار ورزید که در قرارداد توزیع پیش‌بینی نشده بود. یکی از شرایط مزبور این بود که جنرال الکتریک برنامه هوایی ارائه نماید حاکی از اینکه کالاها توسط بهرینگ اینترنشنال، اینک، کارگزار حمل صنایع هواپیمایی در ایالات متحده ("بهرینگ") برای آن شرکت ارسال

شده است، درحالیکه تنها شرط قرارداد توزیع این بود که صورتحسابی "مؤید حمل هر محموله براساس اف. او. آر. [تحویل به واگن] و یا اف. او. تی. [تحویل به کامیون] در کارخانه" تسلیم گردد. خواهان ادعا می‌کند که گرچه وی به این شرایط اضافی برای پرداخت اعتراض نمود، با این وصف، صنایع هواپیمایی از لغو آنها امتناع کرد. جنرال الکتریک همچنین ادعا می‌کند که قصور بهرینگ در ارائه بموقع بارنامه‌های هوایی لازم به نحویکه جنرال الکتریک بتواند ظرف مدت ۲۱ روز اعتبار بارنامه‌ها آنها را برای پرداخت تسلیم نماید، مانع دریافت وجوه توسط جنرال الکتریک گردید. جنرال الکتریک استدلال می‌کند که نواقص موجود در مدارک معلول تاخیرات بهرینگ کارگزار صنایع هواپیمایی بود و لذا صنایع هواپیمایی مسئول نقایص مدارک می‌باشد. سه بانک از بانکهای مورد بحث سرانجام قبول کردند که جنرال الکتریک علیرغم نقایص اسناد و مدارک، از محل اعتبارات اسنادی برداشت کند، مشروط بر آنکه جنرال الکتریک خسارت ناشی از پرداخت را تضمین نماید. جنرال الکتریک اظهار می‌دارد که مبلغ این تضمینات تا نوامبر ۱۹۷۸ به ۳/۳ میلیون دلار بالغ شده بود و ادعا می‌کند که صنایع هواپیمایی با خودداری از اعراض از نقایص شکلی اسناد حمل و تأمید ننمودن پرداختهای تحت قراردادهای تضمین، تعهدی را که برای نشان دادن حسن نیت بر عهده داشت، نقض نموده است.

۲۷ - صنایع هواپیمایی در پاسخ اظهار می‌دارد که در اعتبارات اسنادی مفتوح و قبول شده توسط جنرال الکتریک، به روشنی مقرر شده بود که پرداخت در قبال بارنامه‌های هوایی صورت گیرد و طرفین حتی قبل از انعقاد قرارداد توزیع به همین روش عمل می‌کردند. صنایع هواپیمایی خاطرنشان می‌سازد که تقریباً ۴۹ میلیون دلار بر طبق همین رویه پرداخت شده است و ادعا می‌کند که اسناد و مدارک تسلیمی جنرال الکتریک برای دریافت وجه ناقص بود و جنرال الکتریک مسئول ارائه اسناد صحیح حمل بود، نه صنایع هواپیمایی. جنرال الکتریک مضافاً اظهار می‌دارد که پس از آنکه بهرینگ در اوایل فوریه ۱۹۷۹ از ارسال محموله برای صنایع

هواپیمایی خودداری کرد، صنایع هواپیمایی متعهد بود کارگزار حمل دیگری تعیین کند تا جنرال الکتریک بتواند به تحویل کالا ادامه دهد. صنایع هواپیمایی در پاسخ می‌گوید که مانعی برای ارسال مستقیم کالا به ایران توسط جنرال الکتریک وجود نداشت، چنانکه حداقل در یک مورد جنرال الکتریک به وسیله پان امریکن ارلاینز به این کار مبادرت کرد.

۲۸ - جنرال الکتریک می‌گوید که وی در مقابل نقض ادعائی قرارداد از ناحیه صنایع هواپیمائی، ارسال محمولات موضوع سفارشات خرید شماره ۰۱۲۹۷ و ۰۱۲۹۹ را در اول آذرماه ۱۳۵۷ [۲۲ نوامبر ۱۹۷۸] متوقف ساخت. در ۲۰ آذرماه ۱۳۵۷ [۱۱ دسامبر ۱۹۷۸] جنرال الکتریک تعلیق عملیات حمل را به بقیه سفارشات صادره تحت قرارداد توزیع تسری داد. جنرال الکتریک ادعا می‌کند که این کار اقدامی متناسب و معقول برای کاهش زیانهایش بود و وی طبق بند (۵) ماده ۶ قرارداد توزیع مجاز به چنین کاری بوده است. جنرال الکتریک ادعا می‌کند که در دسامبر ۱۹۷۸ صنایع هواپیمایی را از تصمیم خود آگاه ساخت و در سال ۱۹۷۹ به کرات راجع به موضوع با صنایع هواپیمایی بحث و مذاکره کرد. جنرال الکتریک می‌گوید که وی قصد داشت به مجرد تصفیه کسر پرداخت توسط صنایع هواپیمایی، تحویل کالاها را از سر گیرد، لکن پس از آنکه بهرینگ در فوریه ۱۹۷۹ به رابطه خود با صنایع هواپیمایی خاتمه داد و در غیاب تعیین کارگزار حمل جدید توسط صنایع هواپیمایی، ادامه ارسال کالای جدید غیر ممکن گردید. جنرال الکتریک در تاریخ ۲۸ اسفندماه ۱۳۵۷ [۱۹ مارس ۱۹۷۹] موضوع تعلیق عملیات حمل کالاها را به آگاهی صنایع هواپیمایی رساند. قرارداد توزیع در تاریخ ۲۹ اسفندماه ۱۳۵۷ [۲۰ مارس ۱۹۷۹] طبق مفاد خود منقضی گردید.

۲۹ - صنایع هواپیمایی اظهار می‌دارد که تعلیق حمل کالاها توسط جنرال الکتریک غیر موجه بود و فی‌نفسه نقض قرارداد محسوب می‌شد. صنایع هواپیمایی ادعا می‌کند که

وی در وضعیتی که از موضوع تعلیق حمل بین نوامبر ۱۹۷۸ تا ۲۸ اسفندماه ۱۳۵۷ [۱۹ مارس ۱۹۷۹] بی اطلاع بود با حسن نیت عمل کرد، و تنها در تاریخ اخیر، یعنی آخرین روز اعتبار قرارداد بود که موضوع تعلیق برای اولین بار به آگاهی وی رسید، حال آنکه جنرال الکتریک قبلاً، یعنی در ماه فوریه شروع به فروش محصولاتش به مشتریان دیگر کرده بود. صنایع هواپیمایی مضافاً استدلال می کند که وضعیت فورس ماژور حاکم در آن زمان، وی را از هرگونه تعهد پرداخت وجوه بیشتر و یا تعیین کارگزار حمل جدیدی [به جای بهرینگ] معاف می ساخت.

۳ - ادعاها

الف - نتیجه گیریهای دیوان

۳۰ - تعیین اینکه آیا قرارداد توزیع توسط یکی از طرفین نقض شده است یا خیر، مستلزم آنست که دیوان واقعیات پیرامون اجرای قرارداد و همچنین موضوع تأمین موجودی برای اعتبارات اسنادی در سالهای ۱۹۷۸ و ۱۹۷۹ را به طور دقیق بررسی نماید. راجع به این موضوع، هر دو طرف ادله ای ارائه کرده اند شامل نمودارها، ریز تفکیکی پرداختها و مکاتبات داخلی حاوی تاریخهای مطالبه وجه بیشتر توسط جنرال الکتریک و تاریخ افزایشهای بعدی وجوه توسط صنایع هواپیمایی. دیوان ملاحظه می کند که بین ادله و مدارک ارائه شده راجع به این موضوع توازنی برقرار است و تعبیر و تفسیرهای متفاوتی نسبت به آنچه که جنرال الکتریک و یا صنایع هواپیمایی مطرح ساخته اند، به دست می دهد.

۳۱ - هر یک از طرفین برای تفسیر تعهدات پرداخت صنایع هواپیمایی بر مقررات متفاوتی از بند (۱) ج ماده ۶، تأکید ورزیده است. جنرال الکتریک اظهار می دارد که اساس تعهد صنایع هواپیمایی در مقررات زیر درج شده است.

پرداخت بابت تولیدات باید به دلار امریکا توسط توزیع کننده و از طریق گشایش و نگهداری اعتبار اسنادی به مبلغ کافی برای تأدیه بموقع کلیه مبالغ قابل پرداخت طبق قرارداد حاضر توسط توزیع کننده به شرکت صورت گیرد. [تأکید اضافه شده است].

موضع جنرال الکتریک اینست که صنایع هواپیمایی طبق این شرط قراردادی متعهد بود بابت اقلامی که به مرور حمل و صورتحساب بابت آنها صادر می‌شد، وجه کافی تأمین کند. صنایع هواپیمایی بالعکس استدلال می‌کند که تعهد وی به تأمین وجه بیشتر، مشخصاً منوط به ارائه برنامه‌های تحویل اجناس توسط جنرال الکتریک بود، ولی جنرال الکتریک در ارائه اطلاعات مزبور قصور کرد. صنایع هواپیمایی بالاخص به مقررات بند (۱) ج ماده ۶ استناد می‌کند که بلافاصله بعد از جمله منقول در بالا آمده و مقرر می‌دارد:

این اعتبار یا اعتبارات اسنادی باید ظرف ۳۰ روز پس از صدور سفارش مربوط افتتاح [و] هرچند یکبار براساس برنامه تحویل سفارشات مربوط و متناسب با مبالغ مورد نیاز اصلاح شود. [خط تأکید اضافه شده است].

به نظر دیوان، تفسیر مضیق شرط پرداخت در مقابل بررسی نحوه عمل طرفین طی مدت اعتبار قرارداد توزیع و به ویژه، نحوه عمل آنان در ارتباط با دو فقره سفارش خرید عمده، از اهمیت کمتری برخوردار است.

۳۲ - اعتبارات اسنادی مربوط به سفارشات خرید شماره ۰۱۲۹۷ و ۰۱۲۹۹ در تاریخ دهم شهریورماه ۱۳۵۶ [اول سپتامبر ۱۹۷۷] گشایش یافت. هر دو اعتبار اسنادی توسط بانک مرکزی از طریق منیوفکچرز هانورتراست کامپنی ("منیوفکچرز هانور") صادر شد. اعتبار اسنادی اول به مبلغ ۱۰،۶۱۵،۳۷۶/۶۱ دلار و تا هشتم شهریورماه ۱۳۵۸ [۳۰ اوت ۱۹۷۹] معتبر بود و اعتبار اسنادی دوم به مبلغ ۴،۵۴۶،۹۹۶/۶۵ دلار بود و تا هشتم شهریورماه ۱۳۵۹ [۳۰ اوت ۱۹۸۰] اعتبار داشت.

۳۳ - در مورد هر دو سفارش، سوابق حاوی تلکسهایی به تاریخ ۲۶ خردادماه ۱۳۵۷ [۱۶] ژوئن ۱۹۷۸]، ۱۸ شهریورماه ۱۳۵۷ [نهم سپتامبر ۱۹۷۸] و ۲۸ مهرماه ۱۳۵۷ [۲۰ اکتبر ۱۹۷۸] از جنرال الکتریک در ایالات متحده به گتسکو در ایران می‌باشد که در یکایک آنها از کسری وجه اعتبارات اسنادی شکایت و از گتسکو خواسته شده است که با صنایع هواپیمایی تماس گرفته، اطمینان حاصل کند که وجه بیشتری تأمین خواهد شد. در تلکس مورخ ۲۶ خردادماه ۱۳۵۷ [۱۶ ژوئن ۱۹۷۸] آمده است: "همانطور که ملاحظه می‌کنید، برنامه حمل ما تا حدود زیادی به پیش‌بینیهای ماهانه‌مان نزدیک است. ما برای افزایش وجه اعتبارات اسنادی بابت محموله‌هایی که در ماه آینده طبق برنامه حمل مشروحه زیر ارسال خواهد شد، به کمک شما نیاز داریم." در ادامه تلکس، مبالغ لازم بابت بهای محموله‌هایی که قرار بود تا پایان ماه اکتبر ۱۹۷۸ ارسال شود، فهرست شده است. در تلکس مورخ ۱۸ شهریورماه ۱۳۵۷ [نهم سپتامبر ۱۹۷۸] اعلام شده است که "در حال حاضر با کسری پول مواجهیم، تکرار می‌کنیم، با کسری پول به میزان ۲/۱ میلیون.... مواجهیم. مختصر اینکه، ما فوراً" احتیاج به افزایش وجه داریم." علاوه براین، در تلکس ارسالی در ۲۸ مهرماه ۱۳۵۷ [۲۰ اکتبر ۱۹۷۸] "به تفصیل وجه مورد نیاز" که به جنرال الکتریک امکان می‌داد "کار سفارش خرید، از جمله ارسال کلیه محموله‌ها، صدور کلیه صورتحسابها و وصول کلیه پرداختها را تا پایان ماه مارس ۱۹۷۹ به انجام برساند"، قید شده بود.

۳۴ - روشن نیست که این پیامها واقعا" به صنایع هواپیمایی ابلاغ شد یا خیر. آقای ترین در شهادتنامه خود اشاره کرده است که به منظور حل مشکلات مربوط به پرداخت "کرارا" با کارکنان صنایع هواپیمایی" ملاقات کرد، اما روشن نیست که برنامه‌های حمل تا چه حد به اطلاع صنایع هواپیمایی نیز می‌رسیده است. به نظر می‌آید که برنامه‌های تحویل موضوع گفتگوها و مذاکرات منظم در ایران بود، گرچه مکاتبات رسمی راجع به آنها صورت نگرفت.

۳۵ - بهر حال، صنایع هواپیمایی به افزایش وجه دو فقره اعتبار اسنادی فوق‌الذکر ادامه داد، گرچه افزایشها در فواصل نامنظم و همیشه در تاریخهای دیرتری از آنچه که جنرال الکتریک انتظار داشت، صورت می‌گرفت. جنرال الکتریک ضمن اشاره به دریافت وجوه جدید بابت سفارش شماره ۰۱۲۹۹، در تلکس مورخ ۲۸ مهرماه ۱۳۵۷ [۲۰ اکتبر ۱۹۷۸] خاطرنشان ساخت که [نیاز وی] «تا پایان نوامبر تأمین شده است». قابل توجه است که در ۱۷ آبانماه ۱۳۵۷ [هشتم نوامبر ۱۹۷۸] بابت سفارش شماره ۰۱۲۹۷ مبلغ ۱/۵ میلیون دلار به موجودی اعتبار اسنادی اضافه شده و طی سال ۱۹۷۹، یعنی بعد از پیروزی انقلاب اسلامی نیز پرداختهای قابل ملاحظه دیگری صورت گرفت. جنرال الکتریک نیز به ارسال محموله‌ها ادامه داد، تا اینکه در نوامبر ۱۹۷۸ تصمیم گرفت ارسال محمولات بعدی را «متوقف» کند.

۳۶ - جنرال الکتریک این اقدام خود را تعلیق عملیات حمل در قبال تخلف صنایع هواپیمایی توصیف می‌کند. بند (۵) ج ماده ۶ قرارداد توزیع مقرر می‌دارد:

در صورتیکه توزیع کننده در اجرای شرطی از «شرایط پرداخت» قصور ورزد شرکت می‌تواند انجام تعهدات خود را معلق نماید و کلیه هزینه‌هایی که شرکت در این مورد متحمل شود به عهده توزیع کننده خواهد بود. چنانچه توزیع کننده پس از دریافت اخطار عدم ایفای تعهد بلافاصله اقدام به رفع آن نکند، شرکت می‌تواند به اجرای قرارداد خاتمه دهد و توزیع کننده باید بمحض تسلیم صورتحسابهای شرکت، هزینه‌های فسخ را به شرکت بپردازد.

با این وصف، ادله و مدارک نشان نمی‌دهد که جنرال الکتریک تاخیرات پرداخت توسط صنایع هواپیمایی را در آن زمان، تخلف تلقی می‌کرده یا اینکه اقدامات ماه نوامبر ۱۹۷۸ را «تعلیق» در قبال آن [تاخیرات] محسوب می‌نموده است. درواقع، در یک دستورالعمل داخلی مورخ ۲۵ بهمن‌ماه ۱۳۵۷ [۱۴ فوریه ۱۹۷۹] جنرال الکتریک به بند (۵) ج ماده ۶ اشاره و اشعار گردیده است که: «اخطار رسمی به

صورت قانونی توصیه می‌شود".

۳۷ - اما چنین اختطاری داده نشد. در عوض، ادله و مدارک محرز می‌نماید که جنرال الکتریک به تماس با صنایع هواپیمایی به این امید ادامه داد که روابط تجاری خود را با آن شرکت حفظ کند و وجوه را به مجردی که امکان پذیر شد، دریافت نماید. مکاتبات بین طرفین در سال ۱۹۷۹ موعید آنست که صنایع هواپیمایی صراحتاً اعلام کرده بود که قصد دارد به مجرد عادی شدن اوضاع وجوه را بپردازد و جنرال الکتریک نیز آماده بود این اطمینانها را بپذیرد. برای مثال، در ۲۹ فروردین ماه ۱۳۵۸ [۱۸ آوریل ۱۹۷۹] آقای وال از جنرال الکتریک به آقای عماد زاده در صنایع هواپیمایی تلفن کرد. آقای وال در یک یادداشت داخلی گزارش داد که آقای عمادزاده صراحتاً قول داده است که، اگرچه "صنایع هواپیمایی برای دریافت وجه و مجوز تخصیص آنها به تعهدات مشخص، احتیاج به زمان دارد"، معهداً پرداختها را انجام خواهد داد. همچنین به نظر می‌رسید که برداشت آقای عمادزاده این بود که جنرال الکتریک به کارهای تعمیراتی جاری ادامه خواهد داد. آقای وال مضافاً گزارش داد که "من اظهارنظری راجع به صحبت‌های او نکردم، لکن تصور می‌کنم پیش از انجام هرگونه کار اضافی از آنان پول نقد خواهیم خواست". در یک یادداشت بعدی آقای وال در ژوئن ۱۹۷۹، در اشاره به یک مکالمه تلفنی با آقای عمادزاده، ذکر شده است که: تصور ما اینست که "ایران از هر جهت قصد دارد صورتحسابهای خود را بپردازد و مایل است به مراودات تجاری خود با جنرال الکتریک ادامه دهد".

۳۸ - به نظر دیوان، این واقعیات بخوبی نشان می‌دهند که جنرال الکتریک در آن زمان صنایع هواپیمایی را به دلیل تاخیر در پرداخت وجه، ناقض قرارداد توزیع نمی‌دانست. به همین ترتیب، تصمیم جنرال الکتریک به تخصیص اقلام مورد سفارش صنایع هواپیمایی به خریداران دیگر، مغایرتی با تصمیم به ادامه و حفظ رابطه

تجاری فیما بین ندارد. از آنجا که تاریخهای تحویل الزام آوری برای این قبیل اقلام در قرارداد وجود ندارد، نمی‌توان استدلال کرد که جنرال الکتریک تعهد خود را نسبت به تولید یا تهیه اقلام مزبور طبق قرارداد توزیع نقض کرده است. به عکس، ظرفیت تولیدی جنرال الکتریک آنچنان بود که آن شرکت می‌توانست به مجرد حصول اطمینان از تأمین وجه با تغییر برنامه تولید خود سفارشات را تأمین نماید.

۳۹ - دیوان نتیجه می‌گیرد که جنرال الکتریک، به جای دادن اخطار به صنایع هواپیمایی و تقاضای رفع تاخیر در پرداخت، تصمیم گرفت که باتوجه به حسن نیت آشکار صنایع هواپیمایی و با اعتماد به اینکه وجوه بیشتری حواله خواهد شد، تماس خود را با آن شرکت حفظ کند. به نظر دیوان، تصویری که از ادله و مدارک به دست می‌آید، این نتیجه‌گیری بعد از وقوع واقعه را تأیید نمی‌کند که قرارداد بر اثر نقض خاتمه یافته است. هیچیک از طرفین از حق خود برای دادن اخطار و فسخ قرارداد توزیع استفاده نکرد و هر دو طرف به روشنی تمایل داشتند که قرارداد تا انقضای آن ادامه یابد. با این عمل، جنرال الکتریک و صنایع هواپیمایی تمایل خود را به قبول این واقعیت نشان داده بودند که ترتیبات فیما بین عملاً تا حدودی با شرایط قرارداد توزیع تفاوت کرده بود و پذیرای ادامه کار بر آن مبنا بودند.

۴۰ - بنابراین، نتیجه‌گیری کلی دیوان اینست که قرارداد توزیع به وسیله هیچیک از طرفین به منظور جبران خسارات ناشی از نقض آن خاتمه نیافته است، بلکه قرارداد تا زمانی که در ۲۹ اسفندماه ۱۳۵۷ [۲۰ مارس ۱۹۷۹] طبق مفادش منقضی گردید، ادامه یافت. با این وصف، گرچه قرارداد توزیع بدین نحو منقضی گردید، هر دو طرف بابت "تعهداتی که تحت هر سفارش خرید صادره توسط توزیع کننده و قبول شده توسط جنرال الکتریک" قبل از تاریخ انقضاء دوره قراردادی بر عهده داشتند، کماکان مسئول باقی ماندند.

۴۱ - در ۲۸ اسفندماه ۱۳۵۷ [۱۹ مارس ۱۹۷۹]، یعنی روز قبل از انقضای قرارداد توزیع، جنرال الکتریک به صنایع هواپیمایی اطلاع داد که اجرای سفارشات خرید جاری را متوقف می‌سازد. راجع به تعلیق سفارشها، در تلکس اعلام شده است:

ارسال کلیه محمولات متوقف شده است. وسیله حملی موجود نیست. لذا ما برنامه‌های تحویل قبلی را به حالت تعلیق در آورده‌ایم.

علاوه براین، در تلکس تصریح شده است که مبلغ ۳/۱ میلیون دلار بابت سفارشهای خرید شماره ۰۱۲۹۷ و ۰۱۲۹۹ در آن زمان پرداخت نشده باقی مانده بود. در آن تلکس همچنان آمده است که جنرال الکتریک برواتی بابت این سفارشات صادر کرده که بانکهای امریکایی به دلیل سپری شدن موعد اسناد ارائه شده از پرداخت آنها امتناع کرده‌اند و گرچه جنرال الکتریک با دادن تضمین، مسأله را "موقتا" حل کرده، با این وصف، از صنایع هواپیمایی تقاضا کرد که پرداختها را رسماً تأیید نماید. اما صنایع هواپیمایی از تأیید خودداری کرد.

۴۲ - پس از آنکه جنرال الکتریک موضوع تعلیق حمل را در ۲۸ اسفندماه ۱۳۵۷ [۱۹ مارس ۱۹۷۹] به صنایع هواپیمایی اعلام کرد و به آن شرکت فرصت داد تا مشکلات پرداخت را رفع کند، این اختیار را داشت که اجرای سفارشات خرید جاری را به طور یکجانبه و بدون ارسال اخطاریه دیگری به صنایع هواپیمایی متوقف نماید. سوابق پرونده حاضر نشان می‌دهد که جنرال الکتریک از این اختیار استفاده کرد و حداقل تا ماه مه ۱۹۷۹، که شروع کرد محصولات ساخته شده برای صنایع هواپیمایی را با تحمل زیان بفروشد، به اجرای سفارشات خرید جاری خاتمه داد. به علاوه، از ماه مه ۱۹۷۹ به بعد هیچیک از طرفین ذکری از ادامه اجرای سفارشات خرید جاری به عمل نیاورد درحالیکه طرفین تا اکتبر ۱۹۷۹ به بحث و مذاکره درباره پرداخت مبالغ لازم التأمینیه توسط صنایع هواپیمایی بابت اقلام تحویلی قبلی به آن شرکت ادامه

دادند. با این وصف، مشکلات پرداخت حل نشد و متجاوز از ۳ میلیون دلار در تاریخ صدور این حکم بابت کالاهایی که جنرال الکتریک به صنایع هواپیمایی تحویل داده و بهای آنها را دریافت نکرده بود، همچنان بلاوصول باقی ماند.

۴۳ - موضوعی که صنایع هواپیمایی مطرح می‌سازد اینست که آیا فروش اقلام تولید شده برای صنایع هواپیمایی به قیمتهای نازل توسط جنرال الکتریک در وضعیتی که پیش‌پرداختهایی زائد بر بقیه دیون معوقه بابت کالاهای تحویلی قبلی هنوز در اختیار جنرال الکتریک بود، اقدام موجه برای کاهش زیان تلقی می‌شود یا خیر. هنگامی که جنرال الکتریک حق خود را برای قطع اجرای سفارشات خرید جاری اعمال کرد، مبلغ /- ۴،۱۷۱،۴۶۲ دلار به صورت پیش‌پرداخت تخصیص نیافته در اختیار داشت، لکن اعتبارات اسنادی /- ۳،۱۹۳،۰۰۰ دلار کسر موجودی داشت که بدین ترتیب، فقط مبلغ /- ۹۷۸،۴۶۲ دلار در حساب باقی می‌ماند تا در قبال مبلغ /- ۱۶،۵۶۹،۰۰۰ دلار قیمت سفارشات خرید معوقه صنایع هواپیمایی، ولی متوقف شده، تخصیص یابد. در چنین اوضاع و احوالی، نظر دیوان اینست که جنرال الکتریک نه تنها مجاز، بلکه متعهد بود که برای کاهش زیان خود اقدام کند و اقدامات معموله وی غیر موجه نبوده است. بنگرید به: بند ۴۶ حکم جزئی شماره ۱-۹۳-۲۸۹ مورخ نهم بهمن‌ماه ۱۳۶۵ [۲۹ ژانویه ۱۹۸۷] در پرونده فورد ارواسپیس اند کامیونیکیشنز کورپ. و دولت جمهوری اسلامی ایران و دیگران (چاپ شده در 14 Iran-U.S. C.T.R. 24,36).

۴۴ - به این دلایل، نظر دیوان اینست که صنایع هواپیمایی طبق شرایط قرارداد توزیع متعهد است خسارات جنرال الکتریک، از جمله ادعاهای ناشی از اقدامات معموله برای کاهش زیان را که آن شرکت در نتیجه اجرای سفارشات خرید جاری متحمل شده است، به جنرال الکتریک جبران نماید. با عنایت به این تصمیم، دیوان نیازی به بررسی این ادعاهای خواهان نمی‌بیند که قرارداد بر اثر قصور ادعایی بهرینگ

در ارائه به موقع اسناد لازم برای پرداخت وجه نقض شده یا اینکه صنایع هواپیمایی در تعیین کارگزار حمل جدیدی به جای کارگزار قبلی حسب ادعا قصور کرده است.

ب - خسارات

۴۵ - جنرال الکترونیک پنج دسته خسارت مطالبه می‌کند که حسب ادعا از سفارشهای خرید جاری ناشی می‌شوند: (یک)، مبلغ /- ۳،۲۰۹،۳۲۶ دلار خسارت بابت اقلامی که جنرال الکترونیک به صنایع هواپیمایی تحویل داده ولی بهای آنها را دریافت نکرده است، (دو)، مبلغ /- ۸،۷۲۸،۹۷۷ دلار بابت اقلامی که حسب ادعا برای صنایع هواپیمایی تولید گردیده، اما توسط جنرال الکترونیک در جریان عادی داد و ستد به مشتریان دیگر فروخته شده است ("زیان ناشی از فروش زیر ظرفیت تولید")، (سه)، مبلغ /- ۲،۵۳۲،۷۴۳ دلار بابت اقلامی که جنرال الکترونیک با تخفیف فروخته، (چهار)، مبلغ /- ۳۱۱،۵۶۰ دلار بابت خسارت اقلامی که به فروش نرفته و (پنج)، مبلغ /- ۶۴،۱۴۵ دلار بابت خسارات تبعی. جنرال الکترونیک همچنین اظهار می‌دارد که چنانچه حکم به پرداخت کل مبلغ مورد ادعا داده نشود، وی مستحق پس گرفتن بعضی تخفیفهای کلی و جزئی می‌باشد که طبق قرارداد توزیع به صنایع هواپیمایی تعلق نمی‌گرفته است. جنرال الکترونیک قبول می‌کند که مبلغ /- ۴،۱۷۱،۴۶۲ دلار پیش‌پرداخت تخصیص نیافته باید با خسارت مورد حکم پایاپای شود. در بقیه این بخش، به یکایک خسارات مورد ادعا جداگانه رسیدگی خواهد شد.

(۱) اقلامی که به صنایع هواپیمایی تحویل اما بهای آنها پرداخت نشده است

۴۶ - در این قسمت از ادعای جنرال الکترونیک مبلغ /- ۳،۲۰۹،۳۲۶ دلار بابت ارزش اقلامی که طبق سفارشهای خرید موضوع قرارداد توزیع توسط آن شرکت برای صنایع هواپیمایی ارسال گردیده و شرکت اخیر بهای آنها را پرداخت نکرده، مطالبه

می‌کند. جنرال الکتریک ادعای حاضر را به دو بخش فرعی تقسیم کرده است: یکی به مبلغ -/۳،۱۹۶،۵۹۲ دلار بابت ارقام ارسالی طبق سفارشهای خرید شماره ۰۱۲۹۷، ۰۱۲۹۹، ۰۱۲۹۸ و ۱۱۷۰۷، که هر کدام اعتبار اسنادی جداگانه‌ای داشت و دیگری به مبلغ -/۱۲،۷۳۴ دلار بابت ارقام تحویلی طبق سفارشهای خرید کوچکتری که مشمول اعتبار اسنادی کلی بود.

۴۷ - جنرال الکتریک در تأیید این ادعا، خلاصه مطالبات وصول نشده را همراه با صورتحسابها و اسناد موئید حمل تسلیم نموده است. علاوه بر این، پیت ماریک، میچل اند کامپنی، مؤسسه حسابداران رسمی مستقل در شهر سینسیناتی، اوهایو ("حسابرس مستقل") که صورتهای مالی جنرال الکتریک را به طور منظم حسابرسی می‌کرده، پس از بررسی سوابق و اسناد تجاری مربوطه، صحت ارقام جنرال الکتریک را گواهی کرده است. آقای فیلیپ پرزنت از مؤسسه یاد شده که در جلسه استماع شهادت داد، اظهار داشت که به عنوان شریک مؤسسه و مسئول بررسی، صحت محاسبات جنرال الکتریک را تأیید می‌کند.

۴۸ - تنها ایراد مشخصی که صنایع هواپیمایی راجع به این بخش از ادعا مطرح کرده، به برات شماره ۳۹۱۴۸ مربوط می‌شود. برات مزبور که مبلغ آن ۱۰۴،۷۵۳/۵۱ دلار است، بابت تعدادی صورتحساب مربوط به سفارش شماره ۰۱۲۹۷ صادر شده بود. در ماه سپتامبر ۱۹۷۸، جنرال الکتریک از منیوفکچرز هانور درخواست کرد که در قبال ارائه اسناد ناقص، وجه این برات را از محل اعتبار اسنادی مربوطه بپردازد. در ششم مهرماه [۲۸ سپتامبر]، منیوفکچرز هانور از بانک مرکزی درخواست کرد که اجازه دهد این برات به جنرال الکتریک پرداخت شود. اختلافی در این مورد نیست که منیوفکچرز هانور در تاریخ ششم آبانماه ۱۳۵۷ [۲۸ اکتبر ۱۹۷۸] مجوز پرداخت را دریافت کرد. با این وصف، طرفین راجع به مبلغ مجوز صادره با یکدیگر اختلاف نظر دارند. خواهان اظهار می‌دارد که مجوز تنها برای مبلغ ۹۰،۶۰۷/۴۳ دلار

صادر شده بود و -/۱۴،۱۴۱ دلار از مبلغ برات باقی ماند(۳). خواننده می‌گوید که کل مبلغ پرداخت شد. جنرال الکتریک مبلغ -/۱۴،۱۴۱ دلار بابت کسر پرداخت ادعایی مطالبه می‌کند.

۴۹ - صنایع هواپیمایی در تأیید اظهار خود دایر بر اینکه کل مبلغ پرداخت گردیده، به مدارک همزمانی از بانک مرکزی استناد می‌کند که در آنها به این معامله و صدور اجازه خرید ارز برای پرداخت کل مبلغ برات اشاره شده است. به علاوه، خوانندگان خاطرنشان می‌سازند که خواهانها نسخه‌ای از مجوز صادره توسط صنایع هواپیمایی به بانک مرکزی برای پرداخت کل مبلغ، ارائه کرده‌اند. گرچه خواهانها نیز تلکسهای همزمانی از جنرال الکتریک راجع به کسر پرداخت ادعایی ارائه کرده‌اند، اما تنها اظهاریه‌ای که منیوفاکچرز هانور در این باره ارائه کرده مدرک همزمان نبوده، بلکه در رابطه با جریان داوری حاضر تنظیم گردیده است. مضافاً، گرچه منیوفاکچرز هانور مشخصاً به مجوز ادعایی مورخ ششم آبانماه ۱۳۵۷ [۲۸ اکتبر ۱۹۷۸] بانک مرکزی دایر بر پرداخت تنها قسمتی از وجه [برات] اشاره دارد، آن مدرک ارائه نشده و خواهان نیز توضیح کافی راجع به عدم ارائه آن نداده است. بنابراین دیوان مبلغ -/۱۴،۱۴۱ دلار از ادعا کسر می‌نماید و نتیجه می‌گیرد که جنرال الکتریک ذیحق به دریافت مبلغ -/۳،۱۹۵،۱۸۵ دلار بابت صورتحسابهای پرداخت نشده می‌باشد.

(۳) برای سهولت محاسبه، دیوان رقم ۱۴،۱۴۰/۹۸ دلار را به -/۱۴،۱۴۱ دلار تعدیل کرده است.

۵۰ - برای تعیین تاریخ شروع تعلق بهره، خوانندگان به این واقعیت اشاره می‌کنند که بانک خواهان به دلیل مغایرت‌هایی در اسناد از پرداخت‌های معینی در نوامبر و دسامبر ۱۹۷۸ خودداری کرده بود، و توجه می‌دهند که تا تاریخ موعظری، یعنی تا چهارم اسفندماه ۱۳۵۶ [۲۳ فوریه ۱۹۷۸]، این نواقص هنوز رفع نشده بود. خوانندگان مضافاً می‌گویند که شرایط فورس‌ماژور در ایران مانع از پرداخت مبالغ لازم‌التأدیه در پرونده حاضر گردید.

۵۱ - در مورد دفاع خوانندگان بر مبنای فورس‌ماژور، دیوان قبلاً این موضع را اتخاذ کرده است که: «استناد به فورس‌ماژور به عنوان عذر عدم اجرای قرارداد باید همیشه باتوجه به شرایط و اوضاع و احوال موجد فورس‌ماژور و با درنظر گرفتن طرف خاصی که از آن اوضاع و احوال متأثر شده و تعهدات خاصی که آن طرف در ایفای آن با ممانعت مواجه شده، مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد.» ص ۱۷ حکم شماره ۱-۶۴-۱۸۰، مورخ ششم تیرماه ۱۳۶۴ [۲۷ ژوئن ۱۹۸۵] در پرونده سیلوانیا تکنیکال سیستمز اینک و دولت جمهوری اسلامی ایران، چاپ شده در Iran-U.S. C.T.R. 298,309 8 (نقل قولها حذف شده است) («سیلوانیا»). به علاوه، «نظر به اینکه فورس‌ماژور استثنائی است بر تعهد اجرای قرارداد، لذا طرفی که بدان استناد می‌کند بار اثبات وجود شرایط فورس‌ماژور در رابطه با تعهدات قراردادی مختلف خود را بر عهده دارد.» همان راعی، ص ۲۲. چاپ شده در Iran-U.S. C.T.R. at 312 8. راجع به این موضوع مشخص که آیا وضعیت فورس‌ماژور ناشی از انقلاب، عملیات بانکی را دچار اختلال کرد یا خیر، دیوان قبلاً نظر داده است که وضعیت فورس‌ماژور عملیات بانکی را در ماه فوریه ۱۹۷۹ مختل کرده بود. بنگرید به: همان راعی ص ۱۷، چاپ شده در Iran-U.S. C.T.R. at 309 8. در پرونده حاضر، خواهان تصدیق کرده است که وضعیت فورس‌ماژور احتمالاً مانع شد که خوانندگان در فوریه ۱۹۷۹ پرداختها را انجام دهند، لکن وضعیت مزبور، حداقل در اواخر مارس ۱۹۷۹

دیگر مانع انتقالات بانکی نبوده است.

۵۲ - صورتحسابهای مابه‌الختلاف در این بخش از دعواء به کالاهایی مربوط می‌شود که در ماههای نوامبر و دسامبر ۱۹۷۸ تحویل و صورتحساب آنها صادر گردید. با این وصف، حتی در تاریخ موعخری چون چهارم اسفندماه ۱۳۵۷ [۲۳ فوریه ۱۹۷۹]، صنایع هواپیمایی ایراداتی به مدارک ارائه شده توسط خواهان برای پرداخت وجه اعتبارات اسنادی گرفت. به علاوه، چنانکه قبلاً بحث شد، اولین باری که جنرال الکتریک به روشنی اخطار داد که صنایع هواپیمایی را ناقض ایفای تعهدات وی بابت پرداخت می‌داند، ۲۸ اسفندماه ۱۳۵۷ [۱۹ مارس ۱۹۷۹] بود. لذا، از آنجا که باید فرصت کافی برای انجام پرداختهای لازم به خواننده داده می‌شد و نیز با توجه به سایر اوضاع و احوال پرونده حاضر، دیوان از ۱۱ اردیبهشت ماه ۱۳۵۸ [اول مه ۱۹۷۹] حکم پرداخت بهره نسبت به مبلغ مدعابه می‌دهد.

(۲) خسارت اجناسی که در جریان عادی داد و ستد به مشتریان دیگر فروخته شده است

۵۳ - خواهان استدلال می‌کند که براساس این فرضیه که وی متضرر از فروش زیر ظرفیت تولید می‌باشد، استحقاق دریافت عدم‌النفع (به مبلغ /-۶،۰۵۷،۲۷۲ دلار) و هزینه‌های بالاسری بازنیافته (به مبلغ /-۲،۶۷۱،۷۰۵ دلار) را دارد. خواهان اظهار می‌دارد که اقلامی به بهای /-۱۴،۰۵۳،۹۹۵ دلار را که برای صنایع هواپیمایی تولید کرده بود در جریان عادی داد و ستد به مشتریان دیگر فروخت و مضافاً می‌گوید که ظرفیت تولیدی وی در حدی بود که می‌توانست هم سفارشات صنایع هواپیمایی و هم اقلام فروخته شده به سایر مشتریان را تولید کند و لذا بر اثر نقض قرارداد توسط صنایع هواپیمایی حجم کل فروش وی کاهش یافت.

۵۴ - فرضیه مبنای این ادعا اینست که جنرال الکتریک به موجب ماده ۷۰۸-۲ مجموعه

قوانین متحدالشکل تجاری که بخشی از قوانین نیویورک، حاکم بر قرارداد حاضر را تشکیل می‌دهد، ذیحق به دریافت خسارت به عنوان متضرر از "فروش زیر ظرفیت تولید" است. از نظر جنرال الکتریک، این تئوری جبران خسارت با اصول کلی مربوط به خسارات قراردادی در حقوق بین‌الملل نیز مطابقت دارد. طبق این نظریه، در مورد فروشنده‌ای که بتواند ثابت کند که نه تنها ظرفیت کافی برای تولید کالا برای خریدار متخلف داشته، بلکه می‌توانسته به مشتریان دیگری نیز که کالاها را به آنها فروخته، کالا عرضه کند، چنین فرض خواهد شد که ظرفیت کل فروش وی تقلیل یافته و لذا می‌تواند سود و هزینه‌های بالا سری را که انتظار داشته در صورت عدم وقوع تخلف بدست آورد، تحصیل نماید.

۵۵ - طرفین دعوی راجع به قابلیت اعمال این فرضیه با یکدیگر اختلاف نظر دارند. اما با توجه به اوضاع و احوال پرونده حاضر، دیوان لازم نمی‌بیند که تصمیم بگیرد آیا علی‌الاصول (۴) خسارات ناشی از فروش زیر ظرفیت تولید را می‌تواند مورد حکم قرار دهد یا خیر، زیرا مدارک تسلیمی برای اثبات دعوی کافی نیست. بنابراین ادعا رد می‌شود.

(۴) علاوه بر این، دیوان ملاحظه می‌نماید که قرارداد توزیع حاوی شرطی است که پرداخت عدم‌النفع را در اثر "فسخ، انقضا یا عدم تجدید" قرارداد ممنوع می‌سازد. شرط مزبور، گرچه به طور دقیق در وضعیت پرونده حاضر مصداق نمی‌یابد، با این وصف، نشانه روشنی از عدم تمایل باطنی طرفین در پیش‌بینی پرداخت این قبیل خسارات است. بند (ج) ماده ۱۵ قرارداد به شرح زیر اشعار می‌دارد:

شرکت و توزیع‌کننده هیچکدام مسئولیتی برای پرداخت غرامت، جبران زیان یا خسارت بابت تقویت منافع منتظره از فروشهای احتمالی یا بابت هزینه‌ها و سرمایه‌گذاریها و زیانها یا تعهدات متقبله در ارتباط با کار یا بابت سرقتی شرکت یا توزیع‌کننده یا به هر نحو دیگر به سبب فسخ، انقضاء یا عدم تجدید این قرارداد بر عهده نخواهد داشت.

شرط مزبور همچنین پرداخت عدم‌النفع را در پرونده حاضر ممنوع می‌سازد.

(۳) خسارات ناشی از فروش یا تخفیف کالا به مشتریان دیگر

۵۶ - از ماه مه ۱۹۷۹، خواهان پاره‌ای از اجناس ساخته شده برای صنایع هواپیمایی را با تخفیف‌های قابل ملاحظه‌ای فروخت. این اقلام عمدتاً شامل قطعات یدکی، لوازم کمکی و ابزار تعمیر و نگهداری می‌شد که فقط برای نیروهای نظامی [کشورهایی] می‌توانست مفید باشد که کارگاه‌های تعمیرات جزئی و اساسی شبیه تأسیسات صنایع هواپیمایی داشتند. خواهان اظهار می‌دارد که در سال ۱۹۷۹، این کشورها به ایالات متحده، اسرائیل، اسپانیا، آلمان، کره و یونان محدود می‌شدند.

۵۷ - جنرال الکتریک ادعا می‌کند که بعد از آنکه موفق نشد این اقلام را در جریان عادی داد و ستد به فروش رساند، بازاریابی برای فروش آنها را با تخفیف‌های قابل ملاحظه‌ای آغاز کرد. جنرال الکتریک ادعا می‌کند که در فاصله ماه مه ۱۹۷۹ تا ماه ژانویه ۱۹۸۲ (۵)، فقط توانست وسایلی را که به قیمت‌های خرید صنایع هواپیمایی (پس از کسر تخفیفات) بالغ بر $3,074,981$ دلار می‌شد، تنها به مبلغ $542,238$ دلار به فروش رساند و در نتیجه، متحمل $2,532,743$ دلار زیان شد. از این رقم، مبلغ $373,634$ دلار مربوط به زیانهای متحمل ناشی از فروش اقلامی است که به دولتهای خارجی و مبلغ $2,159,109$ دلار ناشی از زیانهای فروش اقلامی است که به دلالتان اشیاء مازاد فروخته شده‌اند.

(۵) دیوان توجه دارد که گرچه میزان این زیانها تا ژانویه ۱۹۸۲ که اقدامات معمول برای کاهش زیان به انجام رسید قابل تعیین نبود، با این وصف، حق مطالبه این قبیل خسارات هنگامی به وجود آمد که جنرال الکتریک اجرای قرارداد را در ماه مه ۱۹۷۹ متوقف ساخته و شروع به فروش اقلام کرد. به علاوه، تنها اثر اقدام خواهان در فروش محصولات در ژانویه ۱۹۸۲ کاهش مبلغ بدهی خواندگان بابت این قبیل هزینه‌ها می‌باشد. بنابراین، دیوان نسبت به تمامی ادعا قبول صلاحیت می‌نماید.

۵۸ - ایراد اولیه خوانندگان این است که فروشهای با تخفیف، باتوجه به مانده پیش‌پرداختها موجه نبوده است. لکن همانطور که قبلا" بحث شد، دیوان بر این نظر است که جنرال الکتریک تحت آن اوضاع و احوال مجاز بوده است که برای کاهش زیان خود اقدام نماید. بنگرید به: بند ۴۳ بالا. خوانندگان همچنین به کفایت ادله و مدارک موعد این بخش از خسارات ایراد می‌گیرند. آنان صحت این مطلب را مورد تردید قرار می‌دهند که اقلام مورد بحث واقعا" برای صنایع هواپیمایی تولید شده و اگر هم شده به آنچنان قیمت‌های نازلی که ادعا شده، به فروش رفته است.

۵۹ - جنرال الکتریک مدارکی ارائه نموده که ثابت می‌کند اقلام مورد بحث، قطعات یدکی، لوازم کمکی و ابزار تعمیر و نگهداری بوده که طبق دو فقره سفارش خرید عمده توسط صنایع هواپیمایی سفارش داده شده بود. علاوه براین، جنرال الکتریک اسناد و مدارکی تسلیم نموده که نشان می‌دهد اقلام مورد بحث بین ماه مه ۱۹۷۹ تا ژانویه ۱۹۸۲ به تعداد معدودی کشورهای خارجی که کارگاههای تعمیراتی مشابهی داشتند، فروخته شده است. جنرال الکتریک خلاصه‌ای از کلیه فروشهای با تخفیف ارائه کرده است که در آنها به سفارش خرید صنایع هواپیمایی، شماره قطعه، تعداد اجناس فروخته شده، قیمت خالص واحد هر جنس برای صنایع هواپیمایی و قیمت فروش به مشتری جدید اشاره شده است. علاوه براین، حسابرس مستقل خلاصه‌های مزبور را بررسی و اعلام کرده است که "از نظر [وی]، پیوست [های] خواهان... اقلام و مقادیر مورد سفارش صنایع هواپیمایی طبق قرارداد توزیع را... که با تخفیف به اشخاص ثالث فروخته شده، و نیز تفاوت قیمت قراردادی صنایع هواپیمایی و قیمت پرداختی به جنرال الکتریک توسط اشخاص ثالث بابت این قبیل اقلام را بدرستی منعکس می‌سازد." خواهان همچنین در لوائح خود اظهار داشته است که "اسناد و مدارک موعد در صورت تقاضا ارائه خواهد شد."

۶۰ - دیوان مدارک مزبور را برای اثبات ادعای جنرال الکتریک به مبلغ /-۲،۵۳۲،۷۴۳ دلار کافی می‌داند و از تاریخ ۲۰ آذرماه ۱۳۶۰ [۱۱ دسامبر ۱۹۸۱]، یعنی آخرین تاریخی که جنرال الکتریک کوشش کرد اجناسی را از طریق گتسکو به صنایع هواپیمایی تحویل دهد، حکم به پرداخت بهره می‌دهد. بنگرید به: بند ۶۲ زیر.

(۴) خسارت اقلام فروخته نشده

۶۱ - خواهان مبلغ /-۳۱۱،۵۶۰ دلار خسارت بابت اقلامی که نتوانسته آنها را بفروشد، مطالبه می‌کند. رقم مزبور شامل /-۲۹۳،۵۷۲ دلار ارزش اقلامی می‌شود که هنوز در اختیار جنرال الکتریک قرار دارد، به علاوه /-۱۷،۹۸۸ دلار بابت ایزاری که جنرال الکتریک به جای تحمل هزینه‌های انبارداری بیشتر، آنها را اوراق کرد.

۶۲ - در ۱۶ آذرماه ۱۳۶۰ [هفتم دسامبر ۱۹۸۱]، خواهان کلیه قطعات باقیمانده موتورهای هواپیمای متعلق به صنایع هواپیمایی را که به فروش نرفته و در اختیار جنرال الکتریک بود، جمع‌آوری و آنها را جهت حمل احتمالی تا قبل از ۲۰ آذرماه ۱۳۶۰ [۱۱ دسامبر ۱۹۸۱] به انبار جنرال الکتریک ساپلای کامپنی در فیلادلفیا واقع در پنسیلوانیا ارسال نمود. قطعات یاد شده هیچگاه حمل نشدند و کماکان در آنجا نگهداری می‌شود. دیوان معتقد است که طبق شرایط قرارداد توزیع، صنایع هواپیمایی کماکان مسئول پرداخت بهای اقلامی است که جنرال الکتریک برای وی تولید کرده و نتوانسته برای کاهش زیان خود آنها را به مشتریان دیگر بفروشد.

۶۳ - جنرال الکتریک در تأیید این بخش از ادعا جدولی حاوی اقلام موجود در انبار تسلیم نموده و حسابرس مستقل نیز تأیید کرده است که جدول مزبور "اقلام... انبار شده... توسط جنرال الکتریک را بدرستی منعکس می‌سازد". علاوه بر این، جنرال الکتریک نامه‌ای حاکی از انتقال اقلام مزبور توسط آن شرکت به جنرال الکتریک

سایپای کامپنی و همچنین مدارکی ارائه نموده که نشان می‌دهند از کالاها در سال ۱۹۸۶ به طرز صحیحی صورت برداری شده است. خواننده دلیلی در رد این ادله ارائه نکرده است. لذا دیوان بر این نظر می‌باشد که جنرال الکتریک استحقاق دارد مبلغ -/۲۹۳،۵۷۲ دلار بابت این ارقام دریافت کند. دیوان پرداخت بهره بابت این مبلغ را از ۲۰ آذرماه ۱۳۶۰ [۱۱ دسامبر ۱۹۸۱] یعنی آخرین تاریخی که جنرال الکتریک کوشید کالاها را به صنایع هواپیمایی تحویل دهد، مناسب تشخیص می‌دهد. بنگرید به: بند ۶۲ بالا.

۶۴ - موضوع بعدی اینست که با اجناس متعلق به صنایع هواپیمایی که در انبار نگهداری می‌شود چه باید کرد. خواهان پیشنهاد می‌کند که ارقام به یک کارگزار حمل در ایالات متحده که توسط صنایع هواپیمایی تعیین شده باشد، تحویل داده شود. خواننده استدلال می‌کند که این اقدام کافی نیست و خواهان باید ملزم گردد که ارقام را واقعا به ایران تحویل دهد. لکن شرایط قرارداد توزیع، جنرال الکتریک را فقط ملزم می‌سازد که کالاها را براساس "اف. او. آر. [به واگن] یا اف. او. تی. [به کامیون]" در محل کارخانه خود در ایالات متحده به صنایع هواپیمایی تحویل دهد یا حداکثر اینکه آنها را به نحو مقرر در اعتبارات اسنادی، به بهرینگ تحویل نماید. از اینرو، دیوان نتیجه می‌گیرد که جنرال الکتریک فقط مسئول است که ارقام را به کارگزار حمل صنایع هواپیمایی در ایالات متحده تحویل دهد و مساعدت لازم را با صنایع هواپیمایی برای درخواست مجوزهای لازم از مقامات دولتی برای چنین انتقالی معمول دارد.

۶۵ - بعضی از ارقام مورد سفارش صنایع هواپیمایی که تا تاریخ تعلیق سفارشات تحویل نشده، ابزار ویژه [تعمیرات] زمینی هواپیما بودند. ابزار مزبور برای تعمیر اساسی موتورهای هواپیما به کار می‌رود و عموماً فقط در زمانی خریداری می‌شود که کارگاه تعمیرات جزئی و اساسی موتور ایجاد شده باشد. خواهان اظهار می‌دارد که

پس از چندین بار کوشش برای فروش ابزار یاد شده، در اواخر سال ۱۹۸۲ برای جلوگیری از تحمل هزینه‌های انبارداری بیشتر، آنها را اوراق کرد. خواهان ادعا می‌کند که قطعات مورد بحث در تاریخ مزبور اسقاطی شده بود. جنرال الکتریک قصد خود را مبنی بر اوراق کردن آن ابزار به اطلاع صنایع هواپیمایی نرسانده بود.

۶۶ - دیوان نظر داده است که به طور کلی اقدامات خواهان برای کاهش زیانهایش، موجه بوده است. بنگرید به بند ۴۳ بالا. لکن در این مورد، دیوان معتقد است که قبل از آنکه جنرال الکتریک به اقدامی حاد چون اوراق کردن ابزار متوسل شود، باید صنایع هواپیمایی را در جریان قصد خویش برای انجام چنین عملی قرار می‌داد. از آنجا که چنین خطاری داده نشده است، دیوان ادعای مربوط به بهای ابزار اوراق شده را رد می‌کند.

(۵) خسارات تبعی

۶۷ - خواهان استدلال می‌کند که بابت خسارات تبعی که مستقیماً از تعلیق عملیات حمل اقلام ناشی شده، وی استحقاق دارد مبلغ /- ۶۱،۵۵۹ دلار (۶) بابت هزینه‌های انبارداری و مبلغ /- ۲،۵۸۶ دلار بابت مالیات موجودی انبار که از نگهداری اقلام حمل نشده برای صنایع هواپیمایی ناشی می‌گردد، دریافت نماید. نظر دیوان اینست که خسارات مزبور در حدی که ثابت شود، خسارات واقعی است که مستقیماً از تعلیق عملیات حمل و نهایتاً قطع اجرای سفارشات خرید ناشی شده است.

(۶) در جلسه استماع، مشاور خواهان ادعا کرد که این هزینه‌ها تا پایان سال ۱۹۸۸ در واقع /- ۶۴،۸۴۵ دلار بوده است. دیوان ادعای خسارات متحمل از سال ۱۹۸۶ تا سال ۱۹۸۸ را به علت فقد دلیل رد می‌کند.

۶۸ - خواهان در تأیید هزینه‌های انبارداری، نموداری حاکی از هزینه انبارهای گوناگون خود در طول دوره ذیربط، همراه با شهادتنامه مسئول امور مالی‌اش در تأیید صحت نمودار مزبور ارائه کرده است. مدرک مشابهی نیز در تأیید ادعای مالیات موجودی انبار ارائه شده است. به علاوه، جنرال الکتریک صورت وضعیتهایی از امور مالی خود تسلیم نموده که نشان می‌دهد مالیات موجودی انبار مورد بحث را پرداخت کرده است. براساس مراتب پیشگفته، دیوان حکم به پرداخت مبلغ مورد مطالبه صادر می‌کند.

۶۹ - گرچه خواهان مدعی است که از سال ۱۹۷۹ تا پایان سال ۱۹۸۱ بابت موجودی انبار مالیات پرداخت کرده، اما عملاً مالیاتهای متعلقه را از سال ۱۹۸۰ تا پایان سال ۱۹۸۲ پرداخت کرده است. لذا دیوان موجه می‌داند که نسبت به مبلغ ۲،۵۸۶/۰ دلار از دهم شهریورماه ۱۳۶۰ [اول سپتامبر ۱۹۸۱] که حد وسط این دو تاریخ است، حکم به پرداخت بهره دهد. خواهان همچنین طالب هزینه‌های انبارداری متحمل از سال ۱۹۷۹ الی ۱۹۸۶ است. بنابراین دیوان منطقی می‌داند که نسبت به مبلغ ۶۱،۵۵۹/۰ دلار از تاریخ ۱۱ دیماه ۱۳۶۱ [اول ژانویه ۱۹۸۳] که تقریباً حد وسط این دو تاریخ است، حکم به پرداخت بهره بدهد.

(۶) تخفیفهای جزئی و کلی غیر متعلقه

۷۰ - بنا به مراتب پیشگفته، دیوان نظر داده است که خواهان استحقاق دریافت مبلغ ۶،۰۸۵،۶۴۵/۰ دلار بابت ادعای مربوط به قرارداد توزیع خود دارد. از آنجا که رقم مزبور تا حدود زیادی کمتر از مبلغ خواسته می‌باشد، لذا دیوان باید این استدلال دیگر خواهان را مورد بررسی قرار دهد که آیا باتوجه به عدم صدور حکم به کل مبلغ خواسته، جنرال الکتریک مستحق دریافت خساراتی معادل تخفیفهای جزئی و کلی موضوع قرارداد توزیع که به [صنایع هواپیمایی] تعلق

نمی‌گرفته، می‌باشد یا خیر.

۷۱ - مقررات قراردادی ناظر بر تعیین این موضوع، در اصلاحیه شماره یک قرارداد توزیع آمده است. در اصلاحیه مزبور تخفیفهایی، [یکی] تخفیفهای مربوط به حجم "هر یک از سفارشات صادر" بر مبنای "ارزش هر سفارش" و [دیگری] تخفیفهای کلی بر مبنای "ارزش کلی سفارشات دریافتی" در طول یک سال قراردادی" مقرر شده است (تأکید اضافه شده). خواهان استدلال می‌کند که چون سفارشهای مورد بحث در این پرونده به طور کامل اجرا نشدند، لذا وی باید مابه‌التفاوت تخفیفهای مربوط به حجم و کل ارزش اقلامی را که واقعا" به صنایع هواپیمایی تحویل داده و تخفیفهای مربوط به حجم و کل ارزش اقلامی که در هنگام صدور سفارشهای خرید منظور شده است، دریافت نماید. دیوان با این استدلال موافق نیست. متن قرارداد مقرر می‌دارد که تخفیفهای مذکور باید نسبت به مبلغ سفارشات در تاریخ دریافت آنها توسط جنرال الکتریک منظور گردد. قرارداد متضمن شرطی برای تعدیل این تخفیفهای کلی و جزئی نیست. بنابراین دیوان باید ادعای غیر استحقاقی بودن تخفیفهای مربوط به حجم و کل ارزش اقلام را رد کند.

(۷) پیش‌پرداختهای تخصیص نیافته

۷۲ - هر دو طرف داوری حاضر تصدیق می‌کنند که مبالغ معینی پیش‌پرداخت باید در برابر مبالغ مورد حکم بابت قرارداد توزیع پایاپای بشود. خواهان در ابتدا اظهار داشت که رقم صحیح این قبیل پیش‌پرداختهای تخصیص نیافته -/۴،۱۶۳،۶۴۲ دلار است، اما بعد از بررسی لوایح خوانده در این مورد، تصدیق نمود که مبلغ -/۷،۸۲۰ دلار دیگر باید در قبال محکوم به تهاتر شود. بدین ترتیب، کل مبلغ به -/۴،۱۷۱،۴۶۲ دلار تعدیل می‌شود. از سوی دیگر، خواندگان ادعا می‌کنند که مبلغ صحیح پیش‌پرداختهای تخصیص نیافته، بیش از این است و به حدود ۵/۵ میلیون دلار بالغ

می‌گردد.

۷۳ - در تلکس مورخ ۲۸ اسفندماه ۱۳۵۷ [۱۹ مارس ۱۹۷۹] خواهان به صنایع هواپیمایی مبنی بر تعلیق قرارداد، آمده است که "جنرال الکتریک پیش‌پرداختهایی به مبلغ -/۴,۱۴۱,۰۰۰ دلار معادل ۲۵ درصد رقم -/۱۶,۵۶۹,۰۰۰ دلار سفارشهای اجرا نشده در اختیار دارد. وجه مزبور وصول و ضمانتنامه‌های بانکی پیش‌پرداخت در قبال آن ارائه شده است." صنایع هواپیمایی در آن زمان ایرادی به این مطلب نگرفت، لذا این اظهار باید مبدا^۴ بررسی دیوان در مورد مبالغ لازم التاعدیه بابت پیش‌پرداختهای تخصیص نیافته قرار گیرد.

۷۴ - خواهان در لوایح خود توضیح داده است که اختلاف بین مبلغ -/۵,۵۷۸,۴۷۰ دلار که بنا به استدلال خواننده از پیش‌پرداختها باقی مانده است و رقم -/۴,۱۷۱,۴۶۲ دلار پیشنهادی خواهان، از سه اشتباه اساسی در محاسبات خواننده ناشی می‌شود. اولاً "خوانندگان یک مبلغ ۳۴۹,۲۱۴/۴۶ دلاری از پیش‌پرداختها را، که در سال ۱۹۷۸ به صنایع هواپیمایی مسترد شد، به حساب نیاورده‌اند، زیرا در آن سال تصمیم گرفته شد که سفارشهای خرید شماره ۰۱۲۹۷ و ۰۱۲۹۹ به منظور محاسبه تخفیضهای متعلقه به ارزش سفارش، به عنوان سفارش واحدی تلقی شود. ثانیاً "خوانندگان در محاسبه مبالغی که واقعا" توسط صنایع هواپیمایی تحت قرارداد پرداخت شده، اشتباه کوچکی مرتکب شده‌اند. آخرین و مهمترین اشتباه اینکه خوانندگان مبلغ ۱,۰۵۷,۹۴۵/۹۰ دلار پیش‌پرداخت قابل تخصیص به اقلامی را که به صنایع هواپیمایی تحویل گردیده، ولی در تاریخ تعلیق سفارشات بهای آنها تاعدیه نشده بود، از مانده پیش‌پرداختها کسر نکرده‌اند. پس از انجام تعدیلات مزبور، طرفین در مورد مبلغ صحیح پیش‌پرداختهای تخصیص نیافته علی‌الاصول توافق نظر دارند.

۷۵ - خواهان در تاعدیه توضیحات مشروحه فوق راجع به این مغایرتها، شهادتنامه‌ای از

مسئول امور مالی خود همراه با اسناد و مدارک موید که به تأیید حسابرس مستقل رسیده، ارائه کرده است. خواندگان در جلسه استماع به ارقام مزبور ایراد نگرفتند. دیوان استدالات خواهان را در اینمورد قانع کننده دانسته و مبلغ /- ۴۶۲،۱۷۱،۴ دلار پیش‌پرداخت تخصیص نیافته را در برابر محکوم به در ادعای حاضر تهاتر می‌کند. مبلغ مزبور حداقل در تاریخ ۲۸ اسفندماه ۱۳۵۷ [۱۹ مارس ۱۹۷۹] در اختیار خواهان بوده و لذا دیوان از تاریخ یاد شده حکم به پرداخت بهره به نفع خوانده می‌دهد. بنگنید به: بند ۷۳ بالا.

(۸) حکم اعلامی

۷۶ - خواهان همچنین خواستار است که دیوان یک حکم اعلامی صادر کرده، وی را از هرگونه مسئولیتی در رابطه با اعتبارات اسنادی و ضمانتنامه‌های بانکی مربوط به قرارداد توزیع بری‌الذمه نماید. در مورد اعتبارات اسنادی، خواهان تقاضا دارد که دیوان به دولت ایران، صنایع هواپیمایی و بانک مرکزی دستور دهد که به منیو فکچرز هانور و اروینگ تراست کامپنی اطلاع دهند که کلیه پرداختهای انجام شده به جنرال الکتریک تحت اعتبارات اسنادی مربوطه را تصویب می‌کنند و مضافاً اینکه جنرال الکتریک باید از هرگونه مسئولیتی راجع به این اعتبارات اسنادی بری‌الذمه شود. در مورد ضمانتنامه‌های بانکی، خواهان تقاضا دارد که دیوان اعلام نماید که کلیه ضمانتنامه‌هایی که جنرال الکتریک برای تضمین پرداختهای موضوع اعتبارات اسنادی داده است، باطل و کان لم یکن می‌باشند و به دولت ایران، صنایع هواپیمایی و بانک مرکزی دستور دهد که از اقامه هرگونه "ادعا یا مطالبه هر وجهی از محل آنها یا در رابطه با آنها" خودداری نمایند.

۷۷ - طبق شرایط قرارداد توزیع، صنایع هواپیمایی مکلف بود که پرداختهای خود را به جنرال الکتریک به دلار امریکا و از طریق اعتبارات اسنادی که توسط یکی از

بانکهای نیویورک صادر یا تأیید می‌شده، انجام دهد. برای کلیه سفارشات بیش از صد هزار دلار، اعتبار اسنادی جداگانه‌ای لازم بود و سفارشات کمتر از این مبلغ تحت پوشش یک فقره اعتبار اسنادی کلی قرار می‌گرفت. بابت کلیه سفارشات بیش از صد هزار دلار، جنرال الکتریک می‌توانست به مجرد ارائه ضمانتنامه بانکی بدون قید و شرطی به نفع صنایع هواپیمایی، فوراً "پیش‌پرداختی معادل ۲۵ درصد قیمت سفارش از محل اعتبار اسنادی برداشت نماید.

۷۸ - طبق این شرایط، صنایع هواپیمایی نه فقره اعتبار اسنادی برای سفارشات بیش از صد هزار دلار و یک فقره اعتبار اسنادی کلی برای سفارشات کمتر از این مبلغ نزد بانک مرکزی افتتاح کرد. بانک مرکزی به نیابت از طرف صنایع هواپیمایی، ده فقره اعتبار اسنادی اتکایی نزد بانکهای واقع در امریکا افتتاح نمود. جنرال الکتریک از محل نه فقره اعتبار اسنادی مربوط به سفارشات بیش از صد هزار دلار، ۲۵ درصد قیمت سفارش را به عنوان پیش‌پرداخت برداشت و ضمانتنامه بانکی جداگانه‌ای به نفع صنایع هواپیمایی جهت تضمین حسن اجرای یکایک سفارشات خرید ارائه نمود. علاوه بر آن، جنرال الکتریک به منظور اخذ وجوه اسناد موعده گذشته، دوازده قرارداد تضمین خسارت جمعا به مبلغ ۳،۳۶۷،۰۶۰/ دلار با مینیوفکچرز هانور و اروینگ تراست منعقد کرد. بانک مرکزی هیچگاه این پرداختها را تصویب ننمود و قراردادهای تضمین خسارت کماکان معلق مانده‌اند.

۷۹ - قرارداد توزیع در تاریخ ۲۹ اسفندماه ۱۳۵۷ [۲۰ مارس ۱۹۷۹] طبق مفاد خود منقضی شد و در حکم حاضر مانده کلیه پیش‌پرداختهای مربوط به آن قرارداد به بستانکار صنایع هواپیمایی منظور شده است. در نتیجه، هم اعتبارات اسنادی و هم ضمانتنامه‌های بانکی سالبه به انتفاء موضوع هستند. بنابراین، تصمیم دیوان این است که صنایع هواپیمایی مکلف است کلیه درخواستهای پرداخت وجه ضمانتنامه‌های بانکی و اعتبارات اسنادی مربوط به اجرای این قرارداد را مسترد دارد و

درخواستهای دیگری نیز از آن بابت به عمل نیامد و کلیه اقدامات موجه را انجام دهد تا آن اسناد آزاد شوند. دیوان مضافاً اعلام می‌نماید که قراردادهای تضمین خسارت که جنرال الکتریک به منظور اخذ وجوه اعتبارات اسنادی مربوط به این قرارداد منعقد نموده، سالبه به انتفاء موضوع بوده و صنایع هواپیمایی باید کلیه اقدامات موجه را به عمل آورد تا جنرال الکتریک از [مسئولیت] این خسارات مبری گردد.

۴ - ادعاهای متقابل

۸۰ - صنایع هواپیمایی دو ادعای متقابل براساس قرارداد توزیع اقامه کرده است. (۷) اولاً صنایع هواپیمایی استدلال می‌کند که استحقاق دارد مبلغ ۵,۵۷۸,۴۷۰/- دلار پیش‌پرداختهای تخصیص نیافته به وی مسترد شود. ثانياً صنایع هواپیمایی استدلال می‌کند که وی استحقاق دارد مبلغ ۲,۳۶۹/۳۴ دلار دریافت کند، زیرا صورتحسابهایی را به طور کامل پرداخت کرده، درحالیکه می‌بایست تخفیفهایی به حساب وی منظور می‌شد. اگرچه خواهان به مبلغ پیش‌پرداختهای تخصیص نیافته ایراد دارد، اما هر دو "ادعای متقابل" را قبول می‌کند و هر دوی آنها را به مبالغ مورد قبول خود در محاسبه خواسته منظور کرده است. دیوان نیز، هم تخفیفها و هم پیش‌پرداختها را در محاسبه مبلغ ادعا منظور نموده است و نیازی به بررسی بیشتر آنها ندارد. بنگرید به: بندهای ۷۵-۷۲ بالا.

ب - قرارداد تعمیر

۱ - شرح ماقوع

۸۱ - علاوه بر قرارداد توزیع، جنرال الکتریک از ماه مه سال ۱۹۷۶ موتورهایی را برای

(۷) سومین ادعای متقابل صنایع هواپیمایی به مبلغ ۸/۵ میلیون دلار بابت خسارات ناشی از نقض ادعایی قرارداد توزیع از ناحیه جنرال الکتریک، به علت تاخیر در ثبت رد شد. بنگرید به: بند ۲۰ بالا.

صنایع هواپیمایی تعمیر کرد. هیچیک از طرفین این پرونده، نسخه امضاء شده‌ای از قرارداد را که شامل این دسته کارهای تعمیراتی شود ارائه نکرده است و راجع به اینکه کارهای انجام شده تابع چه شرایط و مفادی بود، طرفین با یکدیگر اختلاف نظر دارند. هرچند صنایع هواپیمایی در دفاعیه خود ادعا کرده است که کارهای تعمیراتی طبق "قرارداد اصلی سفارشات" منعقد بین طرفین انجام می‌شود، اما در لوائح بعدی خود اظهار داشته است که تعمیرات مزبور وفق رویه معمول بین طرفین انجام شده است.

۸۲ - در عمل، پروسه کار تعمیر چنین آغاز می‌شد که صنایع هواپیمایی قطعه‌ای را همراه با یک سفارش خرید و مدارک فنی تشریح کننده تعمیرات لازم، جهت تعمیر برای جنرال الکتریک ارسال می‌داشت. جنرال الکتریک یا طی نامه جداگانه‌ای و یا صرفاً با امضای سفارش خرید، آن را قبول می‌کرد. سپس قسمت تعمیرات جنرال الکتریک، قطعه را آزمایش می‌کرد و اگر تعمیر امکان پذیر نبود، یا برآورد هزینه تعمیر بیش از ۶۵ درصد قیمت قطعه نو بود، جنرال الکتریک موضوع را به صنایع هواپیمایی اطلاع می‌داد. در آن صورت، اگر صنایع هواپیمایی درخواست دیگری نمی‌کرد، جنرال الکتریک قطعه را اوراق می‌کرد و فقط بابت هزینه آزمایش برای صنایع هواپیمایی صورت حساب می‌فرستاد. در کلیه موارد دیگر، جنرال الکتریک قطعه را تعمیر می‌کرد و اگر قطعه در آزمایش موفق می‌شد، یک برچسب "قابل استفاده در پرواز" روی آن می‌گذاشت. این برچسب بدان معنی بود که قطعه مزبور طبق ضوابط ارتش ایالات متحده قابلیت استفاده در پرواز را دارد. قطعات تعمیر شده بعداً "بسته بندی و برای بهرینگ ارسال می‌شد تا به صنایع هواپیمایی تحویل داده شود. جنرال الکتریک بعد از تحویل قطعه به بهرینگ، برای صنایع هواپیمایی صورت حساب می‌فرستاد و هر ماهه یک گزارش ماهانه بابت مطالبات و متضمن وضعیت حساب صنایع هواپیمایی تهیه می‌کرد.

۸۳ - تا اواخر سال ۱۹۷۸ که صنایع هواپیمایی در پرداختهای خود تاخیر نمود، به این روش به نحو رضایت بخشی عمل شد. علاوه بر این، در فوریه ۱۹۷۹ جنرال الکتریک اطلاع حاصل کرد که بهرینگ دیگر به عنوان کارگزار حمل صنایع هواپیمایی عمل نمی‌کند. جنرال الکتریک از آغاز ماه فوریه ۱۹۷۹ ارسال قطعات تعمیر شده را به صنایع هواپیمایی متوقف کرد و همانطور که قبلاً ذکر شد، در تاریخ ۲۸ اسفندماه ۱۳۵۷ [۱۹ مارس ۱۹۷۹] به صنایع هواپیمایی اطلاع داد که ارسال کلیه محمولات تا رفع مشکلات مالی و حمل و نقل "متوقف" شده است. در تاریخ ۲۹ فروردین ماه ۱۳۵۸ [۱۸ آوریل ۱۹۷۹] نمایندگان طرفین تلفنی مذاکره کردند و نماینده صنایع هواپیمایی اظهار داشت که درخواستی برای کسب مجوز پرداخت صورتحسابهای معوقه تعمیراتی (" offload bills ") در دست اقدام دارد و پیش‌بینی می‌کند که پرداخت [این صورتحسابها] در ماه آوریل انجام شود. در واقع نیز، صنایع هواپیمایی مبلغ -/۲۸,۴۰۰ دلار در ماه مه ۱۹۷۹ و بعداً در همان سال در دو نوبت دیگر مبالغ کمتری بابت این صورتحسابها پرداخت کرد. اما خواهان ادعا می‌کند که مبلغ -/۱۱۰,۴۸۵ دلار دیگر بابت صورتحسابهای کارهای تعمیراتی بلاپرداخت باقی مانده است. صنایع هواپیمایی اذعان دارد که بعضی صورتحسابها تاکنون پرداخت نشده، ولی ادعا می‌کند که مبلغ بدهی بسیار کمتر - یعنی ۶۷,۷۹۶/۲۷ دلار می‌باشد.

۲ - ادعاها

۸۴ - جنرال الکتریک استدلال می‌کند که بابت این ادعا حق دریافت سه گونه خسارت دارد: (اول) مبلغ -/۱۱۰,۴۸۵ دلار بابت ۱۰۱ فقره صورتحساب کارهای تعمیراتی پرداخت نشده، (دوم) مبلغ -/۵۰,۵۶۷ دلار بابت هزینه‌های آزمایش و تعمیر ۴۵ قطعه متعلق به صنایع هواپیمایی که در حال حاضر در اختیار جنرال الکتریک قرار دارد و صورتحساب آنها صادر نشده و بالاخره، مبلغ -/۵,۴۷۵ دلار بابت هزینه انبارداری

این ۴۵ قطعه متعلق به صنایع هواپیمایی. دیوان هر یک از اقلام خسارت مورد مطالبه را جداگانه بررسی خواهد کرد.

الف - مبالغی که صورتحساب آنها صادر شده است

۸۵ - جنرال الکتریک برای اثبات ادعای صورتحسابهای خود، نسخه‌هایی از ۱۰۱ فقره صورتحساب مورد بحث را ارائه کرده که نشان می‌دهد قطعات تعمیری، بسته بندی و به بهرینگ تحویل شده است. این صورتحسابها در فاصله دسامبر ۱۹۷۷ تا اوت ۱۹۷۹ برای صنایع هواپیمایی ارسال گردید و صنایع هواپیمایی در آن زمان اعتراضی به آنها نکرد. به علاوه، در مذاکرات بین طرفین بعد از تعلیق عملیات تحویل قطعات در مارس ۱۹۷۹، نمایندگان صنایع هواپیمایی تأیید کردند که قسمتی از وجوه متعلقه بابت صورتحسابهای کارهای تعمیراتی پرداخت نشده است. گرچه نحوه محاسبه مبلغ دین توسط صنایع هواپیمایی اندکی متفاوت است، با اینحال آن شرکت در رسیدگیهای حاضر تصدیق کرده است که مبلغ ۶۷،۷۹۶/۲۷ دلار بابت صورتحساب کارهای تعمیراتی بدهکار می‌باشد. بدین ترتیب، تنها موضوعی که دیوان می‌بایستی راجع به آن تصمیم گیرد، تعیین مبلغی است که واقعا" بابت این صورتحسابها باید پرداخت شود.

۸۶ - یکی از موارد اساسی اختلاف نظر طرفین، به اقلامی مربوط می‌شود که جنرال الکتریک به بهرینگ تحویل داده ولی ظاهراً" برای صنایع هواپیمایی ارسال نشده‌اند. خواننده اظهار می‌دارد که علاوه بر مبلغ ۶۷،۷۹۶/۲۷ دلار "حاضر برای پرداخت"، کالاهایی کلا" به ارزش ۳۱،۶۷۳/۱۱ دلار نیز "در اختیار بهرینگ" قرار دارد. طبق مفاد و شرایط فروش جنرال الکتریک، "فروشنده باید قطعاتی را که تعمیر جزئی یا اساسی شده، به صورت فوب وسیله حمل داخلی در محل کارخانه یا کارخانه‌های فروشنده، به خریدار تحویل دهد... و از آن مرحله به بعد، خریدار کلیه

خطرات مربوط به مفقود شدن یا آسیب دیدگی را عهده‌دار خواهد شد. صنایع هواپیمایی این موضع را اتخاذ می‌کند که گرچه مفاد و شرایط فروش جنرال الکتریک حاکم نیست، طبق رویه معمول بین طرفین راجع به این امر، جنرال الکتریک مکلف بود اقلام تعمیر شده را به بهرینگ، کارگزار حمل صنایع هواپیمایی در ایالات متحده تحویل دهد. بنابراین دیوان باید فرض را بر این قرار دهد که وقتی جنرال الکتریک قطعات تعمیر شده را به بهرینگ تحویل داد، به تعهد خود طبق سفارشات خرید عمل کرده بود، و از اینرو، باید اینطور تلقی کرد که کلیه اقلامی که "در اختیار بهرینگ" است، به صنایع هواپیمایی تحویل گردیده است. براساس این استدلال، خواننده مبلغ ۹۹،۴۶۹/۳۸ دلار از ادعا را قبول کرده و فقط مبلغ ۱۱،۰۱۵/۶۲ دلار مابه‌الختلاف باقی می‌ماند.

۸۷ - خوانندگان دو استدلال راجع به بقیه مبالغ مابه‌الختلاف ارائه کرده‌اند. دفاع ایشان در درجه اول اینست که صورتحسابهایی کلا" به مبلغ ۱۰،۴۳۱/۹۹ دلار به ۱۲ فقره اقلام تعمیر شده‌ای مربوط می‌شود که هیچگاه به صنایع هواپیمایی مسترد نشدند. خواهان اظهار می‌دارد که این اقلام در واقع به دو دسته تقسیم می‌شود: یک دسته، مرکب از ۸ قلم، که طبق رویه معمول بین طرفین، بعد از آزمایش اوراق شد، زیرا یا قابل تعمیر نبود و یا هزینه تعمیر آنها قابل توجیه نبود. دسته دوم، مرکب از ۴ قلم که در فوریه و اکتبر ۱۹۷۸ و ژانویه ۱۹۷۹ در جریان عادی کار به بهرینگ تحویل شده‌اند. استدلال دوم خواننده محدودتر است. وی می‌گوید که بابت پاره‌ای هزینه‌ها و اضافه پرداختهایی که اشتباهاً در ارتباط با صورتحسابها رخ داده، باید تعدیلاتی کلا" به مبلغ ۶۳۱/۰۹ دلار صورت گیرد.

۸۸ - در مورد هر دو دفاع خواننده، دیوان ملاحظه می‌نماید که صنایع هواپیمایی در موقع دریافت صورتحسابهای تعمیر یا درواقع در هیچ زمانی، پیش از رسیدگیهای حاضر، اعتراضی به آنها نکرده است. دیوان به کرات، عدم اعتراض همزمان را دلیل بر

دریافت کالاها یا خدمات موضوع صورتحسابها تلقی نموده است. به عنوان مثال، بنگريد به: حکم شماره ۱-۴۳۰-۴۳۸ مورخ ۱۴ شهریورماه ۱۳۶۸ [پنجم سپتامبر ۱۹۸۹] در پرونده راک ول اینترنشنال سیستمز، اینک . و دولت جمهوری اسلامی ایران (وزارت دفاع ملی) چاپ شده در ، - ، - Iran-U.S. C.T.R. - . وفق این رویه، دیوان ادعای مبلغ /-۴۸۵،۱۱۰ دلار را مورد حکم قرار می دهد. علاوه براین، دیوان معتقد است که این صورتحسابها می بایست حداکثر تا تاریخ ۱۱ اردیبهشت ماه ۱۳۵۸ [اول مه ۱۹۷۹] پرداخت می شدند و لذا حکم به پرداخت بهره از آن تاریخ می دهد. بنگريد به: بند ۵۲ بالا.

ب - هزینه های تعمیر که صورتحساب آنها صادر نشده است

۸۹ - خواهان همچنین استدلال می کند که بابت هزینه آزمایش و تعمیر ۴۵ قلم از قطعات صنایع هواپیمایی که در اختیار وی قرار دارد و صورتحساب آنها صادر نشده، محق به دریافت مبلغ /-۵۶۷،۵۰ دلار می باشد. صنایع هواپیمایی مسئولیتی از این بابت برای خود قایل نیست و اظهار می دارد که جنرال الکتریک به جای ۴۵ قلم که خود اذعان کرده، در واقع ۸۹ قلم از قطعات را در اختیار دارد.

۹۰ - چنانکه قبلاً ذکر شد، جنرال الکتریک در فوریه ۱۹۷۹ در نتیجه قصور صنایع هواپیمایی در پرداخت صورتحسابهای معوقه، ارسال قطعات تعمیر شده را برای صنایع هواپیمایی متوقف کرد. جنرال الکتریک تعلیق عملیات تحویل را در ۲۸ اسفندماه ۱۳۵۷ [۱۹ مارس ۱۹۷۹] رسماً به اطلاع صنایع هواپیمایی رسانید. بند ج ماده ۳ مفاد و شرایط فروش جنرال الکتریک، به این شرکت اجازه می دهد در صورت قصور صنایع هواپیمایی در ایفای تعهداتش در رابطه با پرداخت، تحویل قطعات را متوقف کند، [و مقرر می دارد] "در صورتیکه خریدار به هر یک از شرایط مندرج در این ماده پرداخت عمل نکند، فروشنده می تواند اجرای سفارش را متوقف

نماید و کلیه هزینه‌های متحمله توسط فروشنده در این رابطه بر عهده خریدار خواهد بود." مدارک ثابت می‌کنند که در تاریخ تعلیق، صنایع هواپیمایی در واقع در انجام تعهدات مالی خود قصور کرده بود و جنرال الکتریک نیز تا آن تاریخ تعمیرات مورد درخواست را به انجام رسانده بود. در یکی از یادداشتهای داخلی جنرال الکتریک به تاریخ نهم اسفندماه ۱۳۵۷ [۲۸ فوریه ۱۹۷۹] درباره قطعات تعمیری آمده است که "کلیه قطعات متعلق به ایران تکمیل شده و تا صدور دستورات لازم، حمل آن متوقف می‌شود". یک صورت منضم به آن یادداشت ثابت می‌کند که در آن هنگام، جنرال الکتریک ۴۴ قطعه تعمیر شده و یک قطعه تعمیر نشده را در اختیار داشت. در تاریخ ۲۰ فروردین ماه ۱۳۵۸ [نهم آوریل ۱۹۷۹]، جنرال الکتریک تلکسی به صنایع هواپیمایی ارسال و مشخصات قطعاتی را که در اختیار داشت در آن تشریح نمود. صنایع هواپیمایی اعتراضی به آن تلکس نکرد. در ژوئیه ۱۹۷۹ جنرال الکتریک در اجرای درخواستهای فوری صنایع هواپیمایی، یکی از قطعات تعمیر شده، یعنی یک سوپاپ ضد یخ زدگی را برای آن شرکت ارسال کرد و بدین ترتیب، ۴۳ قطعه تعمیر شده و یک قطعه تعمیر نشده در اختیار وی باقی ماند.

۹۱ - جنرال الکتریک برای اثبات اینکه قطعات مزبور واقعا تعمیر شده بودند، نسخه‌های برجسب "قابل استفاده در پرواز" این ۴۳ قطعه را ارائه کرده است. ۳۷ فقره از این برجسبها به تاریخ اواخر ۱۹۷۸ و اوایل ۱۹۷۹ می‌باشند و شش فقره از برجسبها تاریخی قبل از ۲۴ تیرماه ۱۳۶۵ [۱۵ ژوئیه ۱۹۸۶] ندارند. خواهان توضیح داده است که این شش قطعه نیز در سالهای ۱۹۷۸ و ۱۹۷۹ تعمیر شده بود، ولی هنگامی که جنرال الکتریک برای انجام مقدمات اقامه این ادعا قطعات را از بسته بندی خارج می‌کرد، برجسبهای اصلی قابلیت استفاده در پرواز مربوط به آنها مفقود شد. بعداً در ۲۴ تیرماه ۱۳۶۵ [۱۵ ژوئیه ۱۹۸۶]، جنرال الکتریک قطعات را مورد آزمایش مجدد قرار داد و همه آنها همچنان قابل استفاده در پرواز تشخیص داده شدند و تاریخ اخیر مندرج روی برجسبهای آنها بدین دلیل بوده است.

جنرال الکتریک به منظور اثبات مبلغ مورد ادعای خود برای کارهای تعمیراتی، خلاصه‌ای از هزینه‌های تعمیر و آزمایش ۴۳ قطعه تعمیر شده و یک قطعه تعمیر نشده را تسلیم کرده است. خلاصه مزبور به موجب گزارش پیت ماریک که مورد معارضه قرار نگرفته، تأیید شده است. دیوان مدارک موجود را کافی برای احراز این واقعیت می‌داند که کار تعمیر طبق ادعا انجام و ارزش کار انجام شده مبلغ ۵۰،۵۶۷/- دلار بوده است.

۹۲ - دفاع اصلی خواننده در مقابل این ادعا این است که چون وی در سالهای ۱۹۷۸ و ۱۹۷۹ که کار انجام شده بود صورتحسابهای آن را دریافت نکرد، از هر تعهدی برای پرداخت هزینه تعمیر معاف است. خواهان اذعان دارد که صورتحسابها را ارسال نکرده بود، اما توضیح می‌دهد که روش معمول بین طرفین این بود که صورتحساب فقط بعد از حمل قطعات ارسال شود. بنابراین بعد از تعلیق عملیات حمل قطعات در فوریه ۱۹۷۹، هیچ صورتحساب دیگری برای صنایع هواپیمایی ارسال نشد. تعلیق عملیات تحویل نتیجه مستقیم عدم پرداخت از جانب صنایع هواپیمایی بود. براین اساس، دیوان ادعای اقامه شده به مبلغ ۵۰،۵۶۷/- دلار را می‌پذیرد و از تاریخ ۲۸ دیماه ۱۳۶۰ [۱۸ ژانویه ۱۹۸۲] که تاریخ ثبت دادخواست است، حکم به پرداخت بهره می‌دهد. در وضعیت پرونده حاضر و باتوجه به عدم ارسال صورتحساب توسط خواهان، تاریخ فوق اولین فرصتی بود که خواننده می‌بایست به تعهدات قراردادی خود در مورد پرداخت عمل می‌کرد.

۹۳ - موضوع فوق این سؤال را ایجاد می‌کند که جنرال الکتریک با ۴۴ قطعه و یک موتور صنایع هواپیمایی که هنوز در اختیار دارد، چه باید بکند. جنرال الکتریک پیشنهاد کرده است که قطعات را به کارگزار حملی که صنایع هواپیمایی در ایالات متحده تعیین می‌کند، تحویل دهد و می‌گوید که از خزانه‌داری ایالات متحده مجوزی جهت انتقال آنها به صنایع هواپیمایی نزد شرکت ویکتوری ون لاینز در محل انبار آن

شرکت واقع در استرلینگ ویرجینیا دریافت نموده است. در جلسه استماع خواهان توضیح داد که این مجوز برای تحویل قطعات به ایران در ایالات متحده تمدید شده است. به موجب این مجوز، صنایع هواپیمایی یا ایران مکلف است که موافقت وزارت خزانه‌داری ایالات متحده را برای ترتیبات بعدی انتقال کسب نماید. این مجوز تا تاریخ دهم خردادماه ۱۳۶۷ [۳۱ مه ۱۹۸۸] اعتبار داشته است. به نظر دیوان، تحویل قطعات توسط جنرال الکتریک به ویکتوری ون لاینز در ایالات متحده، برای ایفای الزامات قراردادی کفایت می‌کند و مسئولیت کسب مجوز برای انتقال قطعات به عهده صنایع هواپیمایی است. بنگرید به: بند ۶۴ بالا.

ج - هزینه‌های انبارداری و نگهداری

۹۴ - جنرال الکتریک مبلغ ۵،۴۷۵/- دلار بابت هزینه انبار و نگهداری این ۴۵ قلم از سال ۱۹۷۹ تا سال ۱۹۸۶ مطالبه می‌کند (۸) و برای اثبات این ادعاء نمودار و مدارکی ارائه کرده است حاکی از اینکه آن شرکت مبلغ ۲،۹۴۳ دلار بابت هزینه انبارداری و نگهداری ویژه موتور تی - ۵۸ و مبلغ ۲،۵۳۲ دلار بابت انبارداری ۴۴ قطعه دیگر متعلق به صنایع هواپیمایی متحمل گردیده است. علاوه براین، جنرال الکتریک یادداشت جامعی در تشریح هزینه نگهداری و انبار موتور مورد بحث ارائه کرده است.

(۸) در جلسه استماع، وکیل خواهان ادعا کرد که خسارات وارده تا تاریخ جلسه استماع مبلغ ۷،۲۳۵/- دلار بوده است. ادعای مربوط به سالهای ۸۸-۱۹۸۶ به علت فقد دلیل رد می‌شود.

۹۵ - دیوان معتقد است که هزینه‌های انبار و نگهداری صحیحا قابل پرداخت است و مبلغ مورد مطالبه به حد کافی به اثبات رسیده است و بنابراین مبلغ مورد ادعاء یعنی ۵،۴۷۵/- دلار، را مورد حکم قرار می‌دهد. جنرال الکتریک از سال ۱۹۷۹ تا پایان سال ۱۹۸۶ متحمل این هزینه‌ها گردیده و دیوان مناسب می‌داند که از ۱۱ دیماه ۱۳۶۱ [اول ژانویه ۱۹۸۳] که حد وسط این مدت است، حکم به پرداخت بهره بدهد.

۳ - ادعای متقابل

۹۶ - صنایع هواپیمایی بابت استرداد ۸۹ قلم تعمیری که حسب ادعا هنوز در اختیار جنرال الکتریک است، به اضافه خسارات ناشی از ضبط آنها توسط جنرال الکتریک متقابلا" اقامه دعوا کرده است. اگرچه دیوان با صنایع هواپیمایی موافق است که به شرط کسب موافقت‌های لازم از مقامات دولتی، محق به بازپس گرفتن قطعاتی است که در اختیار جنرال الکتریک قرار دارد (و جنرال الکتریک نیز پیشنهاد کرده است که آنها را به نماینده‌ای از صنایع هواپیمایی در ایالات متحده تحویل دهد)، مدارک موجود موید این نظر است که فقط ۴۴ قطعه و یک دستگاه موتور در اختیار جنرال الکتریک است و نه ۸۹ قلم که صنایع هواپیمایی ادعا می‌کند.

۹۷ - خواهان صورتی از ۴۶ قلم که در تاریخ نهم اسفندماه ۱۳۵۷ [۲۸ فوریه ۱۹۷۹] در اختیار داشته و در همان زمان تهیه شده بود و نیز نسخه‌ای از تلکس مورخ ۲۰ فروردین ماه ۱۳۵۸ [نهم آوریل ۱۹۷۹] به صنایع هواپیمایی را که این ۴۶ قلم در آن تشریح شده بودند تسلیم کرده است. صنایع هواپیمایی در همان زمان به این تلکس اعتراضی نکرد. علاوه براین، سوابق پرونده محرز می‌سازد که در ژوئیه ۱۹۷۹ یک قلم دیگر، یعنی یک سوپاپ ضد یخ زدگی، به صنایع هواپیمایی تحویل شد و در نتیجه، تعداد اقلامی که در اختیار جنرال الکتریک بود به ۴۵ قلم تقلیل

یافت. خوانده ادله کافی برای اثبات نادرست بودن این اسناد که در همان زمان تنظیم شده‌اند، تسلیم نکرده است. به علاوه، راجع به مطالبه خسارات از طرف صنایع هواپیمایی، دیوان نظر داده است که تعلیق عملیات حمل و فسخ قرارداد از جانب جنرال الکتریک به علت قصور صنایع هواپیمایی در انجام پرداختها، صحیح بوده و بنابراین صنایع هواپیمایی مسئول پرداخت خسارات لازم ناشی از تعلیق عملیات حمل و فسخ قرارداد می‌باشد. لذا این ادعای متقابل رد می‌شود.

سوم - قرارداد خدماتی نمایندگان

۹۸ - ادعاهای سوم و چهارم خواهان از قراردادی به نام قرارداد خدماتی نمایندگان ("قرارداد") ناشی می‌شود. جنرال الکتریک مبلغ /- ۲۴۸،۴۳۵ دلار بابت حق‌الزحمه‌های پرداخت نشده طبق این قرارداد و مبلغ /- ۱۰۷،۶۵۴ دلار بابت هزینه بازگرداندن نمایندگان خدماتی از ایران مطالبه می‌کند.

۱ - شرح ماقوع

۹۹ - در آوریل ۱۹۷۶، صنایع هواپیمایی قراردادی با گتسکو منعقد نمود که به موجب آن شرکت اخیرالذکر موافقت کرد خدمات فنی به صنایع هواپیمایی ارائه کرده، در توسعه کارگاههای تعمیرات جزئی و اساسی به آن شرکت یاری دهد. گتسکو یک شرکت فرعی تماما" متعلق به جنرال الکتریک است که در سال ۱۹۶۱ به منظور ارائه خدمات فنی به مشتریان جنرال الکتریک تاسیس شد.

۱۰۰ - خدمات فنی که به موجب این قرارداد ارائه می‌شد عبارت بود از: (۱) نظارت بر برنامه تعمیرات اساسی موتورهای جت مدل جی - ۷۹ و جی - ۸۵ صنایع هواپیمایی، (۲) راهنمایی و مساعدت به صنایع هواپیمایی در ارزیابی، تعمیر و

آزمایش این موتورها و نیز در طراحی کارگاههای تعمیرات اساسی، (۳) راهنمایی و پشتیبانی به صنایع هواپیمایی در طراحی و اجرای تغییرات فنی و مهندسی در این موتورها، و (۴) دادن آموزشهای غیر رسمی به کارکنان صنایع هواپیمایی در این زمینه‌ها.

۱۰۱ - اولین تیم نمایندگان خدماتی مرکب از پنج نفر و مدت خدمت آنان مدت ۴۲ ماه پیش‌بینی شده بود، ولی بعداً با اصلاح قرارداد، یک نماینده خدمات لجستیکی بدون هزینه اضافی برای صنایع هواپیمایی و یک نفر مهندس وسایل آزمایش تجهیزات به هزینه صنایع هواپیمایی، به آن تیم اضافه شد. قرارداد چندین بار نیز تمدید شد و آخرین تمدید آن قرار بود در تاریخ ۲۹ اسفندماه ۱۳۵۷ [۲۰ مارس ۱۹۷۹] پایان یابد. در تاریخ ۱۵ آبانماه ۱۳۵۷ [ششم نوامبر ۱۹۷۸] طرفین اصلاحیه شماره ۶ قرارداد را منعقد کردند که طبق آن، قرار شد از تاریخهایی در سال ۱۹۷۸ "نرخ نفر در سال" برای هر یک از شش نماینده‌ای که حق‌الزحمه می‌گرفتند از مبلغ ۸۸،۳۰۰/- دلار به ۹۷،۰۰۰/- دلار افزایش یافته، عطف به ماسبق شود.

۱۰۲ - قرارداد مزبور از سال ۱۹۷۶ تا پایان سال ۱۹۷۸ به طور رضایت بخشی به مرحله اجرا درآمد و در واقع با توافق طرفین تا ۲۹ اسفندماه ۱۳۵۷ [۲۰ مارس ۱۹۷۹] تمدید گردید. مدارک محرز می‌سازد که صنایع هواپیمایی هر ماه برگهای کارکرد ماهانه گتسکو را تصویب و امضا می‌کرد و این برگها بعداً به اوهایو ارسال و صورتحسابهایی براساس آن تهیه می‌شد. صورتحساب کارهای انجام شده تا مارس ۱۹۷۸ پرداخت شدند، ولی صورتحسابهای تسلیمی برای ماههای آوریل تا پایان اکتبر گرچه هیچگاه اعتراضی هم به آنها صورت نگرفت، بلاپرداخت ماند. علاوه بر آن، آقای مک کراکن نماینده ارشد خدماتی گتسکو در ایران، طی شهادتنامه‌ای شهادت داده است که غیر از شش روز در ماه نوامبر که یا کارگاه بسته بود یا رفتن به آنجا امکان نداشت، نمایندگان خدماتی گتسکو در ایران تعهدات قراردادی خود را تا پایان ماه نوامبر ۱۹۷۸ کاملاً انجام دادند. شهادتنامه مزبور مورد معارضه قرار نگرفته است.

۱۰۳ - کلیه نمایندگان خدماتی گتسکو به لحاظ اوضاع انقلابی حاکم در آن زمان، در دسامبر ۱۹۷۸ و ژانویه ۱۹۷۹ از ایران خارج شدند. در تاریخ ۱۹ اسفندماه ۱۳۵۷ [دهم مارس ۱۹۷۹]، یکی از نمایندگان ایرانی جنرال الکتریک که در ایران مانده بود، با صنایع هواپیمایی تماس گرفت و به جنرال الکتریک گزارش داد که "از آنها [صنایع هواپیمایی] سؤال کردم که آیا شما [پرسنل گتسکو] باید مراجعت کنید یا نه، ولی آنها به من گفتند که در حال حاضر نیازی به وجود شما نیست. هر وقت لازم شود که شما اینجا باشید، به ما اطلاع خواهند داد." لیکن صنایع هواپیمایی هیچگاه درخواست انجام خدمات دیگری نکرد و قرارداد طبق مفاد خود در ۲۹ اسفندماه ۱۳۵۷ [۲۰ مارس ۱۹۷۹] منقضی شد. در تاریخ ۲۹ آذرماه ۱۳۵۹ [۲۰ دسامبر ۱۹۸۰] گتسکو کلیه ادعاهای خود علیه صنایع هواپیمایی را که از قرارداد حاضر ناشی می‌شود، به جنرال الکتریک واگذار کرد.

۲ - ادعا بابت خدمات

۱۰۴ - جنرال الکتریک بابت حق‌الزحمه قابل پرداخت برای خدمات انجام شده طبق این قرارداد، مبلغ ۲۴۸،۴۳۵/- دلار مطالبه می‌کند. این ادعا شامل دو قلم به شرح زیر است: (۱) مبلغ ۲۱۶،۸۳۷/- دلار طبق صورتحسابهای تسلیمی بابت خدمات انجام شده بین ماههای آوریل و اکتبر ۱۹۷۸، و (۲) مبلغ ۳۱،۵۹۸/- دلار بابت خدماتی که حسب ادعا در ماه نوامبر ۱۹۷۸ انجام، ولی صورتحساب آنها صادر نشد.

الف - صورتحسابهای پرداخت نشده

۱۰۵ - جنرال الکتریک مبلغ ۲۱۶،۸۳۷/- دلار بابت ۱۴ فقره صورتحساب تسلیمی به صنایع

هواپیمایی جهت خدمات انجام شده توسط گتسکو در فاصله ماههای آوریل تا اکتبر ۱۹۷۸ مطالبه می‌نماید. نسبت به قسمت عمده این ادعا اعتراضی نشده است. اعتراض صنایع هواپیمایی این است که صورتحساب خدمات انجام شده توسط آقای کلارک برای ماه آوریل ۱۹۷۸ (فروردین) درست محاسبه نشده و بنابراین مبلغ ۹۸/۸۵ دلار باید از مبلغ این ادعا کسر شود.

۱۰۶ - مدارک موجود محرز می‌سازد که صورتحسابی بابت خدمات آقای کلارک برای ماه آوریل ۱۹۷۸ به مبلغ ۷،۱۲۲/۷۲ دلار برای صنایع هواپیمایی ارسال شد. صنایع هواپیمایی در تاریخ ۱۵ شهریورماه ۱۳۵۷ [ششم سپتامبر ۱۹۷۸] مبلغ ۷،۰۲۳/۸۷ دلار بابت این صورتحساب پرداخت کرد و مبلغ ۹۸/۸۵ دلار باقی ماند. صنایع هواپیمایی در هنگام پرداخت مبلغ این صورتحساب، به نرخ مورد محاسبه بابت خدمات آقای کلارک برای سه روز بین ۱۷ و ۲۰ آوریل [۲۸ تا ۳۱ فروردین] ایراد گرفت، ولی در تاریخ ۱۵ آبانماه ۱۳۵۷ [ششم نوامبر ۱۹۷۸] رسماً موافقت کرد که حقوق آقای کلارک از تاریخ ۲۸ فروردین ماه ۱۳۵۷ [۱۷ آوریل ۱۹۷۸] افزایش یابد و بنابراین، صورتحساب جدیدی حاوی این تعدیل حقوق برای آن شرکت ارسال شد. صنایع هواپیمایی نسبت به این صورتحساب جدید اعتراضی به عمل نیاورد. بنابراین دیوان حکم به کل مبلغ مورد ادعا یعنی ۲۱۶،۸۳۷/- دلار صادر می‌کند و وفق نتیجه‌گیریهای قبلی خود معتقد است که این مبلغ می‌بایست حداکثر تا ۱۱ اردیبهشت ماه ۱۳۵۸ [اول مه ۱۹۷۹] پرداخت می‌شد و بنابراین از همان تاریخ حکم به پرداخت بهره می‌دهد. بنگنید به: بند ۵۲ بالا.

ب - مبالغی که صورتحساب آنها صادر نشده است

۱۰۷ - علاوه بر مبالغ مورد ادعا طبق صورتحسابهای فوق، خواهان مبلغ ۳۱،۵۹۸/- دلار دیگر مطالبه می‌نماید، که حسب ادعا بابت خدمات انجام شده توسط نمایندگان گتسکو

در ماه نوامبر ۱۹۷۸، بر ذمه [صنایع هواپیمایی] می باشد. بابت این خدمات هرگز صورتحسابی جهت صنایع هواپیمایی ارسال نشد.

۱۰۸ - در اثبات این ادعاء جنرال الکتریک شهادتنامه‌ای از آقای مک کراکن در تأیید انجام این خدمات و همچنین نموداری از نرخ قراردادی خدمات آنها ارائه کرده است. آقای مک کراکن مضافاً توضیح داده است که گرچه طبق روش معمول برگهای ساعات کار مربوط به این خدمات جهت تصویب برای صنایع هواپیمایی ارسال می شد، ولی به علت اوضاعی که در آن وقت در ایران حاکم بود، برگهای ساعات کار برای ماه نوامبر ۱۹۷۸ تنظیم نشد. توضیح خواهان این است که به علت موجود نبودن برگهای ساعات کار، صورتحسابی برای صنایع هواپیمایی ارسال نشد.

۱۰۹ - در مکاتبات متعددی که پس از خروج نمایندگان خدمات از ایران، بین طرفین صورت گرفت، و از جمله در تلکسی که در تاریخ چهارم آبانماه ۱۳۵۸ [۲۶ اکتبر ۱۹۷۹] برای صنایع هواپیمایی ارسال و حق الزحمه خدمات انجام شده طبق قرارداد مطالبه گردید، خواهان ذکری از این مطلب به میان نیاورد که وجهی را بابت خدمات ماه نوامبر ۱۹۷۸ قابل پرداخت می داند. باتوجه به این وضعیت، دیوان دلیل اقامه شده برای اثبات ادعا را کافی نمی داند و ادعا را رد می کند.

۳ - ادعای هزینه مراجعت [نمایندگان خدماتی]

۱۱۰ - جنرال الکتریک مبلغ -/۱۰۷,۶۵۴ دلار بابت هزینه مراجعت نمایندگان خود از ایران، مطالبه می نماید و ادعای خود را بر ماده ۸ قرارداد استوار می سازد که در قسمت ذریبط آن آمده است: "در صورتی که صنایع هواپیمایی این قرارداد را ... به مصلحت خود فسخ کند، کلیه هزینه‌های انتقال متحمله توسط فروشنده در رابطه با

فسخ قرارداد،... قابل استرداد خواهد بود" (۹). این ماده، استثنائی بر مقررات کلی قرارداد بود که به موجب آن گتسکو مسئولیت پرداخت هزینه سفر کلیه نمایندگان خدماتی را عهده‌دار شده بود. بنابراین پیش از اینکه بتوان صنایع هواپیمایی را مسئول این هزینه‌ها شناخت، دیوان باید به این نتیجه برسد که صنایع هواپیمایی قرارداد را بنا به مصلحت خود فسخ کرده است.

۱۱۱ - نمایندگان خدمات گتسکو در اواخر سال ۱۹۷۸ و اوایل سال ۱۹۷۹ به علت نگرانی ناشی از امنیت جانی خود ایران را ترک کردند. به علت اوضاع فورس‌ماژوری که در ایران و به ویژه در کارگاه تعمیرات اساسی صنایع هواپیمایی حاکم بود، برای این عده امکان نداشت که قبل از انقضای قرارداد در تاریخ ۲۹ اسفندماه ۱۳۵۷ [۲۰ مارس ۱۹۷۹] به ایران بازگردند و کار خود را از سر گیرند. بنابراین به نظر دیوان قرارداد در اثر فورس‌ماژور در فاصله نوامبر ۱۹۷۸ و ۲۹ اسفندماه ۱۳۵۷ [۲۰ مارس ۱۹۷۹] به حالت تعلیق درآمد و سپس طبق مفاد خود منقضی گردید. در چنین وضعیتی که صنایع هواپیمایی قرارداد را بنا به مصلحت خود فسخ نکرده، تعهد پرداخت هزینه انتقال طبق قرارداد بر عهده جنرال الکتریک قرار می‌گیرد. بنابراین دیوان این ادعا را مردود می‌شمرد.

۴ - ادعاهای متقابل

۱۱۲ - دو ادعای متقابل براساس قرارداد خدماتی نمایندگان اقامه شده است. اولاً دولت

(۹) گرچه جنرال الکتریک در لوایح اولیه خود، این ادعا را ادعای اخراج نامیده بود، اما در لوایح بعدی خود این استدلال را تعقیب نکرد و واقعیاتی در تأیید ادعای اخراج مطرح نمود.

ایران ادعای متقابلی به خواسته ۳۴،۳۰۹،۰۲۱/ ریال براساس قصور ادعایی گتسکو در پرداخت مالیاتهای متعلقه طبق قرارداد به اضافه جرائم دیگر مطرح کرده است. ثانیاً صنایع هواپیمایی ادعای متقابلی به مبلغ ۸۱۲،۷۴۶/۵۲ دلار برمبنای قصور ادعایی گتسکو در اجرای تعهدات بیمه اجتماعی خود طبق قرارداد اقامه کرده است. جنرال الکتریک استدلال می‌کند که دیوان صلاحیت رسیدگی به این ادعاهای متقابل را ندارد و منکر ماهیت آنها نیز می‌شود.

الف - صلاحیت

۱۱۳ - دیوان در آراء^۶ پیشین خود رویه‌هایی وضع کرده است تا در موارد تصمیم‌گیری راجع به اینکه آیا صلاحیت رسیدگی به ادعاهای مالیاتی و بیمه اجتماعی را دارد یا خیر، آنها را رهنمود خود قرار دهد. این تصمیم‌گیریها حول این سؤال می‌گردد که آیا ادعای مورد بحث ناشی از قوانین ایران است، یا از یک قرارداد ناشی می‌شود. دیوان عموماً نظر داده است که ادعاهای مربوط به مالیات و بیمه اجتماعی از قوانین ایران ناشی می‌شوند و بنابراین نسبت به آنها فاقد صلاحیت رسیدگی است. (۱۰) دیوان همچنین از قبول صلاحیت نسبت به درخواستهای اعلام نظر

(۱۰) به عنوان مثال بنگرید به : پرونده اگرواستراکت اینترنشنال، اینک و سازمان غله کشور ایران و دیگران ، بند ۵۴، حکم شماره ۱-۱۹۵-۳۵۸، مورخ ۲۶ فروردین ماه ۱۳۶۷ [۱۵ آوریل ۱۹۸۸]، چاپ شده در 18 Iran-U.S. C.T.R. 180,197 ، پرونده آرتور یانگ اند کامپنی و جمهوری اسلامی ایران و دیگران ، بند ۷۶ حکم شماره ۱-۴۸۴-۳۳۸ مورخ دهم آذرماه ۱۳۶۶ [اول دسامبر ۱۹۸۷]، چاپ شده در 17 Iran-U.S. C.T.R. 245,263 ("آرتور یانگ")، پرونده هریس ، بند ۱۷۶ حکم شماره ۱-۴۰۹-۳۲۳ چاپ شده در 17 Iran-U.S. C.T.R. at 83 ، پرونده کوشتک، اینک و وزارت دفاع ملی جمهوری اسلامی ایران ، ص ۳۹-۴۱ حکم شماره ۱-۵۹-۱۹۱ مورخ سوم مهرماه ۱۳۶۴ [۲۵ سپتامبر ۱۹۸۵]، چاپ شده در 9 Iran-U.S. C.T.R. 107,135-36 ، پرونده سیلوانیا ، ص ۴۸-۴۶ حکم شماره ۱-۶۴-۱۸۰، چاپ شده در 8 Iran-U.S. C.T.R. at 326-27 ، پرونده تی. سی. اس. بی، اینک و جمهوری اسلامی ایران ، ص ۲۱-۲۰ حکم شماره ۲-۱۴۰-۱۱۴ مورخ ۲۶ اسفندماه ۱۳۶۲ [۱۶ مارس ۱۹۸۴]، چاپ شده در 5 Iran-U.S. C.T.R. 160,173

مبنی بر اینکه یکی از طرفین قرارداد به تعهدات خود طبق قوانین مالیاتی و بیمه اجتماعی ایران عمل کرده نیز، امتناع ورزیده است(۱۱).

۱۱۴ - لیکن در مواردی که ادعای مربوط به حقوق بیمه اجتماعی یا مالیات منحصرًا ناشی از قوانین داخلی نبوده، بلکه از یک شرط قراردادی ناشی شده باشد، دیوان صلاحیت رسیدگی دارد(۱۲). در چنین مواردی، استدلال دیوان این است که صلاحیت وی از مفاد بیانیه حل و فصل دعاوی نشأت می‌گیرد که به دیوان اجازه می‌دهد به ادعاهای "ناشی از قراردادها"، رسیدگی کند(۱۳). یک نمونه عادی از ادعاهای مربوط به حقوق بیمه اجتماعی که دیوان آن را ناشی از یک شرط قراردادی - و لذا در حیطه صلاحیت خود - دانسته، موردی است که طرف ایرانی قرارداد بخشی از قیمت قرارداد را کسر و نگهداری می‌کند تا طرف امریکایی ثابت کند که تعهدات مالیاتی یا بیمه اجتماعی خود را طبق قرارداد ایفا کرده است.

(۱۱) بنگرید به: پرونده آرتور یانگ، حکم شماره ۱-۴۸۴-۳۳۸، بندهای ۷۷-۷۹، چاپ شده در 17 Iran-U.S. C.T.R. at 263-64.

(۱۲) به عنوان مثال بنگرید به: پرونده تی ام ئی اینترنشنال، اینک و دولت جمهوری اسلامی ایران و دیگران بند ۹۸ حکم شماره ۱-۳۵۷-۴۷۳ مورخ ۲۱ اسفندماه ۱۳۶۸ [۱۲ مارس ۱۹۹۰] چاپ شده در Iran-U.S. C.T.R. - هیوستن کانترکتینگ کامپنی و شرکت ملی نفت ایران و دیگران، بندهای ۸۷-۸۲ حکم شماره ۳-۱۷۳-۳۷۸ مورخ ۳۱ تیرماه ۱۳۶۷ [۲۲ ژوئیه ۱۹۸۸]، چاپ شده در 20 Iran-U.S. C.T.R. 3,27-29، پرونده ترینینگ سیستمز کورپوریشن و بانک تجارت و دیگران، بندهای ۴۱-۴۴ حکم شماره ۱-۴۴۸-۲۸۳ مورخ ۲۸ آذرماه ۱۳۶۵ [۱۹ دسامبر ۱۹۸۶]، چاپ شده در 13 Iran-U.S. C.T.R. 331,341-42، همچنین بنگرید به: پرونده تیت، آیت، مک کارتی، استراتن و شرکت مهندسی مشاور تامز-آفا ایران و دیگران، صص ۱۳-۱۴ حکم شماره ۲-۷-۱۴۱ مورخ هشتم تیرماه ۱۳۶۳ [۲۹ ژوئن ۱۹۸۴]، چاپ شده در 6 Iran-U.S. C.T.R. 219,227-28.

(۱۳) در بند یک ماده دو بیانیه حل و فصل دعاوی مقرر شده است که "یک هیئت داوری بین‌المللی... به منظور اتخاذ تصمیم درباره ادعاهای اتباع ایالات متحده علیه ایران و ادعاهای اتباع ایران علیه ایالات متحده تشکیل می‌گردد... در صورتیکه اینگونه ادعاها و ادعاهای متقابل در تاریخ این بیانیه پابرجا بوده... و ناشی از... قراردادها باشد."

۱۱۵ - دیوان اکنون با اعمال این ضابطه حقوقی نسبت به واقعیات خاص پرونده حاضر، موضوعات صلاحیتی ناشی از دو ادعای متقابل را جداگانه مورد بررسی قرار می‌دهد. اول اینکه دولت ایران که حتی طرف این قرارداد نیست، ادعای متقابلی مطرح کرده، براین اساس که حسب ادعا گتسکو در اجرای برخی از تعهدات مالیاتی خود در قبال آن دولت که ناشی از کار انجام شده طبق قرارداد می‌باشد، قصور کرده است. بنابراین این ادعا صرفاً از قوانین مالیاتی ایران ناشی می‌شود و دیوان صلاحیت رسیدگی به آن را ندارد.

۱۱۶ - دوم اینکه، صنایع هواپیمایی ادعای متقابلی بابت استرداد مقادیری حقوق بیمه اجتماعی مطرح کرده که حسب ادعا آن شرکت از طرف گتسکو پرداخت نموده است. ماده ده قرارداد مقرر می‌دارد که گتسکو مسئول پرداخت کلیه مالیاتها و حقوق بیمه اجتماعی ناشی از قرارداد بوده و مضافاً به صنایع هواپیمایی اجازه می‌دهد که این پرداختها را انجام دهد و در مقابل، مبالغ آنها را از حق‌الزحمه پرداختی به گتسکو کسر نماید. این ماده در قسمت ذیربط اشعار می‌دارد که:

طبق قوانین ایران، فروشنده مسئول پرداخت هرگونه مالیاتها، عوارض و هزینه‌هایی است که به موجب این قرارداد به وی تعلق می‌گیرد. در ارتباط با این امر، خریدار کلیه مالیاتها و حقوق و عوارض و هزینه‌های متعلقه از هر قبیل، از جمله و بدون قید انحصار، حقوق بیمه اجتماعی کارگران را که طبق این قرارداد فروشنده یا کارکنان آن باید به هر یک از مقامات محلی یا مرکزی مالیاتی ایران بپردازند به مقامات مربوطه خواهد پرداخت بطوریکه پرداختهای خریدار به فروشنده بابت خدمات انجام شده طبق این قرارداد، خالص و مالیات در رفته باشد.

۱۱۷ - صنایع هواپیمایی ادعا نمی‌کند که طبق این شرط قراردادی وجهی به سازمان بیمه‌های اجتماعی پرداخت کرده است. بنابراین دیوان نیازی به اتخاذ تصمیم راجع به این مطلب نمی‌بیند که آیا صلاحیت دارد به ادعای صنایع هواپیمایی برای استرداد مبالغی که واقعا توسط آن شرکت از طرف جنرال الکتریک به سازمان بیمه‌های اجتماعی پرداخت شده است، رسیدگی کند یا خیر، زیرا صنایع هواپیمایی

چنین ادعایی را اقامه نکرده است. صنایع هواپیمایی اثبات یا حتی ادعا نکرده که از طرف جنرال الکتریک اصولاً وجهی به سازمان بیمه اجتماعی پرداخته است، بلکه صرفاً مبالغی را مطالبه کرده که حسب ادعا جنرال الکتریک به سازمان بیمه‌های اجتماعی بدهکار بوده، ولی آنها را نپرداخته است. چنین ادعایی در چهارچوب ممنوعیت صلاحیتی قرار می‌گیرد و رد می‌شود.

د - بهره

۱۱۸ - دیوان مقتضی می‌داند که طبق ضوابط مشروح در صفحات ۳۵-۴۰ پرونده سیلوانیا، حکم شماره ۱-۶۴-۱۸۰ چاپ شده در 8 Iran-U.S. C.T.R. at 320-23 حکم بهره به نفع خواهان صادر کند. طبق ضوابط مشروح در سیلوانیا، بهره اعطایی به خواهانهای موفق در دعوی، معادل مبلغی است که اگر خواهان مبلغ محکوم به را در نوعی سرمایه‌گذاری تجاری متداول در کشور خود به کار می‌انداخت، به آن میزان [نرخ] منتفع می‌شد. در مورد خواهانهای امریکایی که حاکم شناخته می‌شوند، این شعبه معمولاً "متوسط نرخ بهره‌ای را اعمال می‌کند که به سپرده‌های شش ماهه طی دوره‌ای که شروع آن یک روز بعد از فرا رسیدن موعد پرداخت و پایان آن تاریخی است که کارگزار امانی دستور پرداخت مبلغ حکم را به بانک امین صادر می‌کند، تعلق می‌گیرد. تاریخهای شروع تعلق بهره در بخشهای ذیربط حکم حاضر مشخص شده‌اند. بنگرید به: بندهای ۵۲، ۶۰، ۶۳، ۶۹، ۸۸، ۹۲، ۹۵ و ۱۰۶ بالا. در پرونده حاضر، متوسط نرخهای بهره بر حسب دوره زمانی ذیربط، تفاوت می‌کند. براین اساس، نرخهای واقعی بهره قابل اعمال در قسمتهای گوناگون این دعوا، در عبارت حکم حاضر ذکر شده‌اند.

هـ هزینه‌های دادرسی

۱۱۹- جنرال الکتریک بابت هزینه‌ها و حق‌الوکاله مربوط به این داوری، مبلغ ۹۴۵،۷۰۹/۷۷ دلار مشتمل بر ۸۴۰،۷۸۷/۵۰ دلار حق‌الوکاله و ۱۰۴،۹۲۲/۲۷ دلار هزینه‌های غیر حقوقی مطالبه می‌کند. مبلغ اخیر شامل تقریباً ۱۴،۰۰۰/- دلار هزینه‌های متحمل در اثر لغو جلسه استماع این پرونده است که قرار بود در روزهای ۲۲ و ۲۳ نوامبر ۱۹۸۸ [اول و دوم آذرماه ۱۳۶۷] برگزار شود و در لحظه آخر، به علت اینکه خواندگان نتوانسته بودند از ایران خارج شوند، لغو گردید.

۱۲۰- طبق بند ۱ (ج) ماده ۳۸ [قواعد دیوان]، دیوان ملزم است به نفع داد برده، حکم به هزینه‌های حقوقی دهد، "مشروط بر اینکه اینگونه هزینه‌ها طی جریان داوری مطالبه شده باشد و تنها به میزانی که به تشخیص دیوان داوری معقول است". مضافاً در بند ۲ ماده ۴۰ [قواعد دیوان] مقرر شده است که دیوان "با در نظر گرفتن اوضاع و احوال پرونده، می‌تواند طرفی را که باید هزینه‌های مزبور را به عهده گیرد، تعیین نموده یا اینکه این هزینه‌ها را میان طرفها تسهیم کند، بشرط آنکه چنین تسهیمی را معقول بداند". در تعیین میزان صحیح هزینه‌هایی که باید مورد حکم قرار گیرد، دیوان ماهیت و نتیجه رسیدگیها، از جمله پیچیدگی پرونده و حدود توفیق داد برده را در ادعاهای خود مورد توجه قرار داده است. بنگرید به : سیلوانیا ، حکم شماره ۱-۶۴-۱۸۰، صص ۴۱-۴۴ چاپ شده در Iran-U.S. C.T.R. 323-24 . در پرونده حاضر که متضمن مسایل حقوقی و موضوعی مفصلی است، خواهان در سه فقره از چهار ادعای خود حاکم شناخته شده اما در بزرگترین ادعای خود محکوم گردیده است. کلیه ادعاهای متقابل نیز رد شده‌اند. باتوجه به این عوامل، دیوان نظر می‌دهد که مبلغ ۴۰،۰۰۰/- دلار مبلغ مناسبی است که باید توسط خواندگان بابت هزینه‌های حقوقی جنرال الکتریک به آن شرکت پرداخت شود.

و - حکم

۱۲۱ - به دلایل پیشگفته،

دیوان به شرح زیر حکم صادر می نماید:

۱ - خوانده، صنایع هواپیمایی ایران مکلف است مبلغ $۶,۴۶۹,۰۰۹/-$ دلار به اضافه بهره ساده [به نرخها و از تاریخهایی] به شرح زیر، به خواهان جنرال الکتریک کامپنی پرداخت نماید:

- نسبت به مبلغ $۳,۵۲۲,۵۰۷/-$ دلار به نرخ $۱۳/۵$ درصد در سال از تاریخ ۱۱ اردیبهشت ماه ۱۳۵۸ [اول مه ۱۹۷۹] الی نهم شهریورماه ۱۳۶۰ [۳۱ اوت ۱۹۸۱]،

- نسبت به مبلغ $۳,۵۲۵,۰۹۳/-$ دلار به نرخ $۱۵/۷۵$ درصد در سال از تاریخ دهم شهریورماه ۱۳۶۰ [اول سپتامبر ۱۹۸۱] الی ۱۹ آذرماه ۱۳۶۰ [دهم دسامبر ۱۹۸۱]،

- نسبت به مبلغ $۶,۳۵۱,۴۰۸/-$ دلار به نرخ $۱۴/۲۵$ درصد در سال از تاریخ ۲۰ آذرماه ۱۳۶۰ [۱۱ دسامبر ۱۹۸۱] الی ۲۷ دیماه ۱۳۶۰ [۱۷ ژانویه ۱۹۸۲]،

- نسبت به مبلغ $۶,۴۰۱,۹۷۵/-$ دلار به نرخ $۱۲/۵$ درصد در سال از تاریخ ۲۸ دیماه ۱۳۶۰ [۱۸ ژانویه ۱۹۸۲] الی دهم دیماه ۱۳۶۱ [۳۱ دسامبر ۱۹۸۲]،

- نسبت به مبلغ $۶,۴۶۹,۰۰۹/-$ دلار به نرخ $۸/۲۵$ درصد در سال از تاریخ ۱۱ دیماه ۱۳۶۱ [اول ژانویه ۱۹۸۳]،

تا تاریخی که کارگزار امانی دستور پرداخت مبلغ حکم را از محل حساب تضمینی به بانک امین صادر کند.

۲ - خواهان، جنرال الکتریک کامپنی مکلف است مبلغ $۴,۱۷۱,۴۶۲/-$ دلار به اضافه بهره ساده به نرخ ۱۰ درصد در سال از تاریخ ۲۸ اسفندماه ۱۳۵۷ [۱۹ مارس ۱۹۷۹] تا تاریخی که کارگزار امانی دستور پرداخت مبلغ حکم را از محل حساب تضمینی به بانک امین صادر می‌کند، به خواننده، صنایع هواپیمایی ایران پرداخت نماید.

۳ - به کارگزار امانی دستور داده می‌شود مبلغی را که طبق بند ۲ عبارت حکم حاضر به خواننده، صنایع هواپیمایی ایران تعلق می‌گیرد محاسبه، و آن را با مبلغی که طبق بند ۱ عبارت حکم به خواهان، جنرال الکتریک کامپنی تعلق می‌گیرد، تهاتر نموده، به بانک امین دستور دهد که مابه‌التفاوت دو مبلغ را، به علاوه $۴۰,۰۰۰/-$ دلار بابت هزینه‌های داوری، به خواهان، جنرال الکتریک کامپنی پرداخت کند. تعهدات فوق با پرداخت از محل حساب تضمینی مفتوح طبق بند ۷ بیانیه مورخ ۲۹ دیماه ۱۳۵۹ [۱۹ ژانویه ۱۹۸۱] دولت جمهوری دموکراتیک و مردمی الجزایر ایفا خواهند شد.

۴ - اعتبارات اسنادی شماره ۰۳/۹۰۸۹۷، ۰۸/۹۱۱۹۸، ۱۰/۹۱۱۹۷، ۰۰/۹۱۶۵۴، ۰۹/۹۳۶۵۹، ۱۱/۹۵۲۵۱، ۰۲/۹۴۸۰۸، ۰۰/۸۸۵۲۷، ۰۳/۹۶۳۲۵ و ۰۷/۸۸۶۴۰ صادره توسط بانک مرکزی و اعتبارات اسنادی شماره ۳۰۸۸۰۳ و ۳۲۵۱۴۹ صادره توسط اروینگ تراست و اعتبارات اسنادی شماره ۳۲۲۱۱۰، ۳۲۰۸۸۸ و ۳۲۴۷۵۰ صادره توسط منیوفکچررز هانور، و اعتبارات اسنادی شماره ۹۸۶۵۲۰۰، ۹۹۳۳۴۱۴ و ۹۹۰۲۷۱۷ صادره توسط کانتیننتال بانک و اعتبارات اسنادی شماره ۱۴۴۷۱ و ۱۴۴۹۹ صادره توسط بانک ملی سالبه به

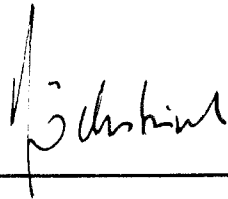
انتفای موضوع می‌باشند. خوانندگان باید کلیه درخواستهای جاری برای پرداخت در ارتباط با این اعتبارات اسنادی را پس گرفته و از طرح هر درخواست دیگری نسبت به آنها خودداری نمایند و کلیه اقدامات موجه را برای آزاد کردن اعتبارات اسنادی فوق‌الذکر معمول دارند. ضمانتنامه‌های بانکی ارائه شده توسط خواهان نیز سالبه به انتفای موضوع بوده و خوانندگان باید کلیه درخواستهای جاری برای پرداخت در ارتباط با آنها را پس گرفته و از طرح هر درخواست دیگری نسبت به آنها خودداری نمایند و کلیه اقدامات موجه را برای آزاد کردن ضمانتنامه‌ها معمول نمایند. قراردادهای تضمین خسارت منعقد شده توسط خواهان به منظور تحصیل وجه اعتبارات اسنادی نیز سالبه به انتفای موضوع بوده و خوانندگان باید کلیه اقدامات موجه را معمول دارند تا خواهان از تعهدات موضوع این قراردادهای تضمین خسارت مبری گردد.

۵ - جنرال الکتریک متعهد است وسایل و دستگاههای مذکور در بندهای ۶۴ و ۹۳ فوق را در کارخانه خود به کارگزار صنایع هواپیمایی ایران تحویل دهد، مشروط بر اینکه صنایع هواپیمایی ایران نام و محل استقرار کارگزار خود را در اختیار جنرال الکتریک قرار دهد.

۶ - بقیه ادعاها و ادعاهای متقابل رد می‌شود.

بدینوسیله حکم حاضر به منظور ابلاغ به کارگزار امانی، به ریاست دیوان تسلیم می‌گردد.

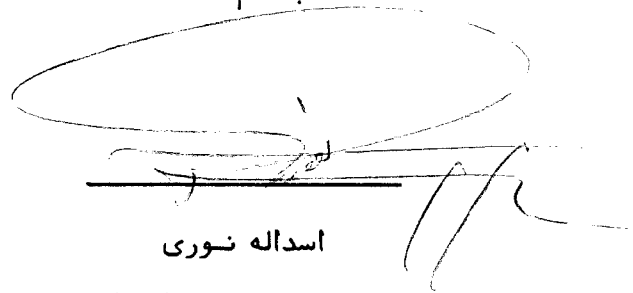
لاسه، به تاریخ ۲۴ اسفند ۱۳۶۹ برابر با ۱۵ مارس ۱۹۹۱

کارل - هاینس بوکشتیگل

رئیس شعبه یک

به نام خدا

اسداله نوری

مخالف با بخشهایی از رأی
و موافق با بخشهایی دیگر

هوارد ام. هولتزمن

با حکم صادره کاملاً موافقم،
مگر در مورد پرداخت ۴۰۰۰۰ دلار
بابت هزینه‌های داوری که
صرفاً برای احراز اکثریت،
بدان رأی می‌دهم. بنگرید
به: نظر جداگانه اینجانب در
مورد پرداخت هزینه‌های
داوری در پرونده سیلوانیا
تکنیکال سیستمز، اینک و
دولت جمهوری اسلامی ایران
، حکم شماره ۱-۶۴-۱۸۰
مورخ ششم تیرماه ۱۳۶۴
[۲۷ ژوئن ۱۹۸۵]، چاپ شده
در 8 Iran-U.S. C.T.R. 329